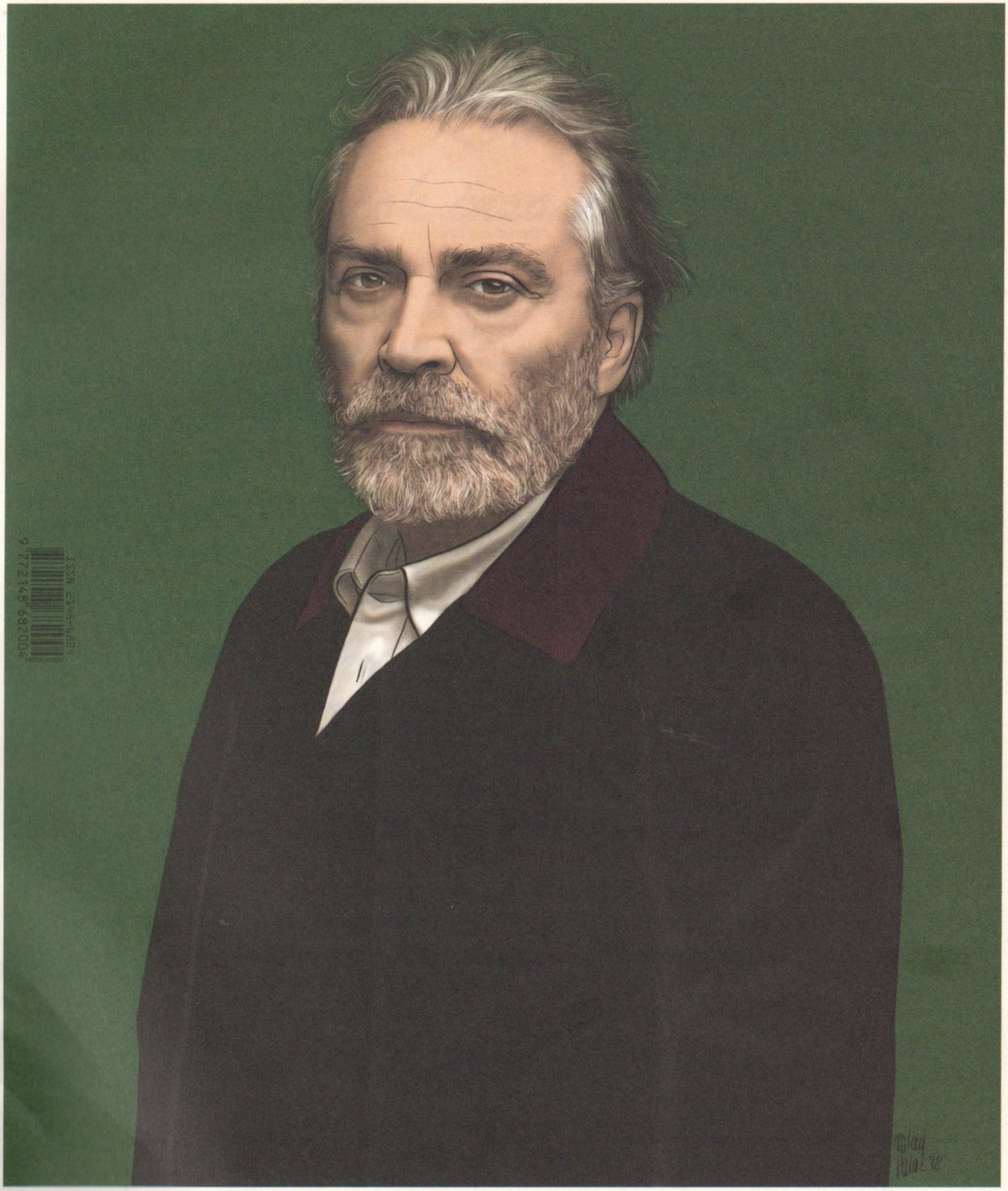
Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ · SAYI 32 · YIL 5 · EKİM 2018 · 8 TL

*...ben edebiyattan ibaretim.

HALUK BİLGİNER

konu:

KAFKAOKUR
Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi
"...ben edebiyattan ibaretim."
Franz Kafka

Aylık Edebiyat Dergisi | Sayı 32 - Ekim 2018 - 8 TL
kafkaokur.com · kafkadukkan.com · instagram: kafkaokur · twitter/kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi: Gökhan Demir · **Yayın Yönetmeni:** Gökhan Demir · **Editör:** Merve Özdolap
Sanat Yönetmeni: Rabia Gençer · **Kapak:** Tülay Palaz · **Arka Kapak:** Zülal Öztürk
Düzelti: Fatih Cerrahoğlu · **Yayın Danışmanı:** Baran Güzel

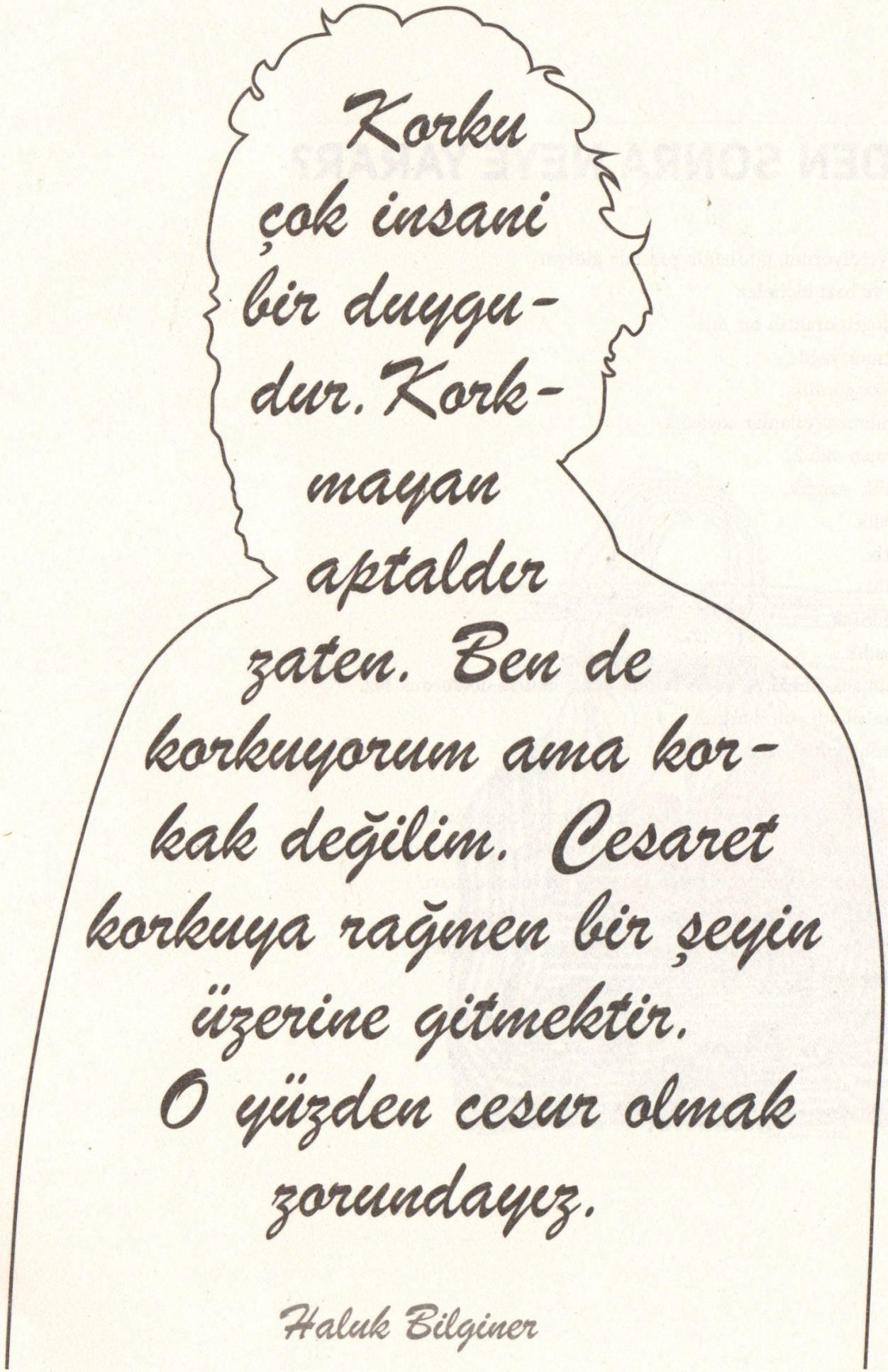
Adres: Firuzağa Mah. Yeni Çarşı Cad. No:39/1 Beyoğlu, İstanbul
İletişim: okurtemsilcisi@kafkaokur.com

ISSN: 2148-6824 **Yayın Türü:** Yerel, Süreli Yayın
Baskı: İmak Ofset Basım Yayın Tic. ve San. Ltd. Şti.
Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok. No:1 Yenibosna, Istanbul
Tel: 444 62 18 Matbaa Sertifika No: 12351
Dağıtım: DPP: (212) 622 22 22

İllüstrasyon, Fotoğraf, Kolaj
Tülay Palaz · Eren Caner Polat · Yeliz Akın · Caner Eker · Nurdan Uykal · Berna Yangın
Ayla Acet · Abdullah Sarışen · Alper İstanbullu · Deniz Ardıç · Erişcan Türk · Ezgi Karaata · Zülal Öztürk
Ömer Faruk Yaman · Tayfun Dereli · Şeyma Türk · Atılay Aşkaroğlu · Sudenur Gültekin

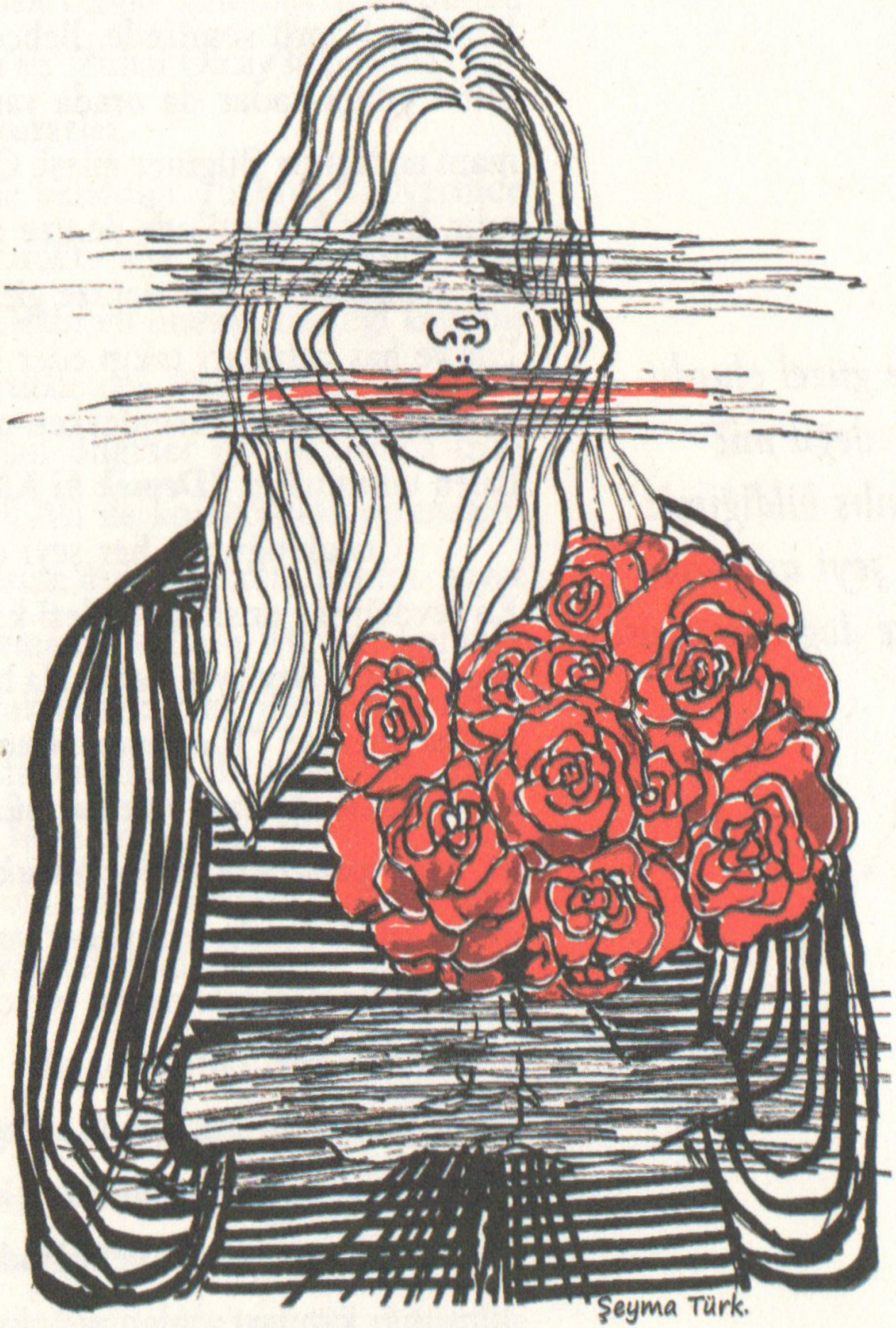
Yazılar
Nermin Sarıbaş, Haluk Bilginer · **Ece Temelkuran,** Gürültüde Hayvanlaşmak · **İsahag Uygar Eskiciyan,** Patata'nın İkinci Ölümü
Sidal Yurt, Veda Gecesi · **Fulya Ölmez,** Geçmişin Kokusu · **Ömer Okatali,** Adore'nin Çiçekleri
Bahri Butimar, Şuuraltı Üzgünlükler · **Gonca Özmen,** Taşa Değmesin Ayağın
Emre Demir, Lirik Soprano · **Nihan Özkoçak,** Deli Dünya · **Duygu Cihanger Ribeiro,** En Çok Akşamüstlerini Sever ·
Oğuz Kaan Boğa, Aylaklığa Övgü: Slacker Üzerine **İpek Atcan,** Köşesiz Köşe ·
Cansu Cindoruk Ayhan, Aynı Çemberin Üzerinde · **Sumru Uzun,** Masal Kuşu **Hazal Kebabci,** Kaos ·
Baran Güzel, Darbe Girişimi · **Deniz Barut,** Selam · **Nazlı Başaran,** Sokak Ağzı

©Her hakkı saklıdır
Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik ortamlar da dâhil olmak üzere yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

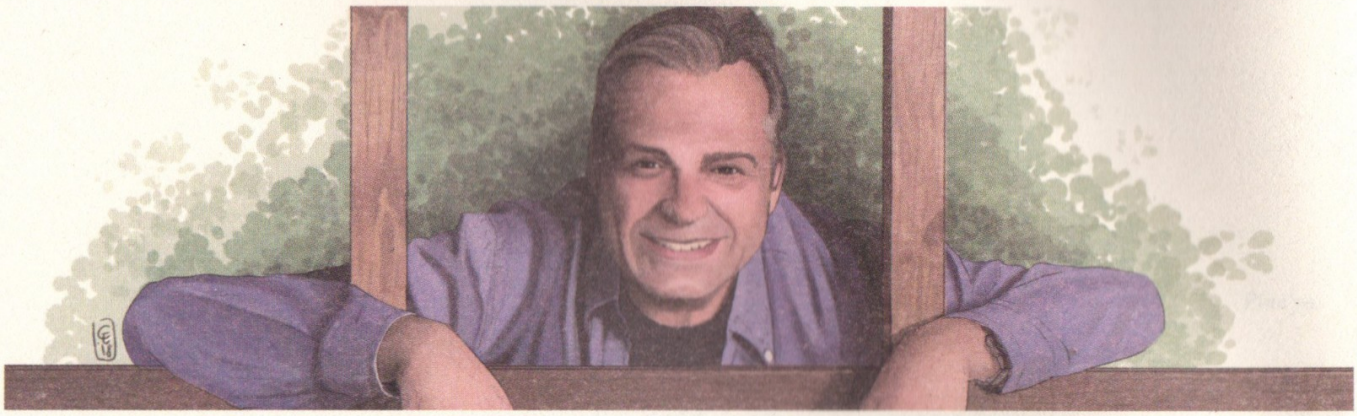

Korku
çok insani
bir duygu-
dur. Kork-
mayan
aptaldır
zaten. Ben de
korkuyorum ama kor-
kak değilim. Cesaret
korkuya rağmen bir şeyin
üzerine gitmektir.
O yüzden cesur olmak
zorundayız.
Haluk Bilginer

BENDEN SONRA NEYE YARAR?

Gitmeni seyrediyorum, gitmemin yanında gidiyor.
Bazı şeyler ve bazı biçimler
Sevmekle doğru orantılı bir dile
Ne çok yağmur yağdı.
Ne çok sokak gördük.
Ne çok kendimize yalanlar söyledik.
Ne çok pişman olduk.
Ne çok bildik -sandık.
Ne çok sevdik.
Ne çok gittik.
Ne çok öldük.
Ne çok öldürdük.
Ne çok yaşadık.
Tüm boş zamanlarımızı ne kadar boşluk varsa onunla doldurduk biz.
Sokaklardan silindi adımlarımız.
Ne çok gördüğümüz sokaklardan.
Öğrenemedik biz.
Hüzünlü, çizik yüzlere bakıp hayattan ders almayı, tutunmayı.
İyilik çiçeklerinden doğaya bakmayı. Gürültünün içinden sessizliğe akmayı.
Güneşe bakmayı. Toplum yenilirken kazanan bir insan olmayı.
Sanatın kaygısını. Sobalı evlerin içini. Vefanın ne olduğunu.
Aşka su vermeyi. Sevmeyi. Grevi, grevi anlamayı. Kabul etmeyi.
Kuş olup uçmayı.
Öğrenemedik biz.
Sen ve ben, kaygı ve sen, korku ve ben, ben ve ayrılık.
Söyle,
Senden sonra neye yarar?

Şeyma Türk

Caner Eker

Nermin Sarıbaş

HALUK BİLGİ-NER

Ne güzel olurdu değil mi?
Yanlış bildiğimiz her şeyi unutsak...
Sadece doğrular kalsa.

Bir oyuncu düşünün; tiyatro, sinema veya televizyon oyunculuğu denilince ilk akla gelen, oynadığı her karakteri efsaneye dönüştüren, rol aldığı her projeyi zirveye taşıyan, duruşu ve başarılı oyunculuğunun yanı sıra sesiyle insanın kalbinin en derinliklerine işleyen, üretkenliği, yaratıcılığı ve evrensel değerlere sahip olmasıyla tüm zamanların en başarılı sanatçılarından olsun. Bir dizinin başrol oyuncusu, bir tiyatronun kurucusu ve bir filmin esas adamı. Karizma ve yeteneğin vücut bulmuş hâli. İşte böyle bir adam Haluk Bilginer. Tiyatro, sinema ve televizyon oyunculuğunda kaliteli işlerde yer alan Bilginer'in tek derdi işini yani oyunculuğu en iyi şekilde icra etmektir.

Nihat Haluk Bilginer, üç çocuklu bir ailenin ikinci çocuğu olarak, 5 Haziran 1954'te İzmir'de dünyaya gelir. Annesi Bedriye Hanım, babası İzmirli sigortacı Tahsin Bilginer'dir. İzmir'in Köprü semtinde, Behçet Uz Parkı'nın yakınlarında cumbalı bir Rum evinde büyür. 1964 yılına kadar da orada yaşar. Daha sonra halen yaşamakta oldukları Kutucular Apartmanı'na taşınır Bilginer ailesi. Onun çocukluğu döneminde oturduğu evin önünde balık avlanılır, İzmir Körfezi'nde denize girilir. Yunusların cirit attığı bu körfezde küçük Haluk da bol bol denize girer. Her denize girişi bir maceradır. Deniz kaplumbağalarını, isparoz, lidaki gibi Ege'ye has balıkları takip eder suyla oynarken. Yıllar içinde bataklığa dönüşen İzmir Körfezi'ne sanatının zirvesindeyken uğrayan Haluk Bilginer balık avlayan insanları gördüğünde ise halen umutludur: ***"Demek ki Körfez'de hayat var."***

Çocukluğunda her şeyi çok merak ettiği için arkadaşları ona 'meraklı' lakabını takar. En sevdiği şey ansiklopedileri karıştırmaktır. *Resimli Bilgi* adlı ansiklopedinin her sayısını alan baba Tahsin Bey aynı zamanda bu sayıları ciltletir. Çünkü ortanca oğlu çok düşkündür bu kültür hazinesine: ***"E oyuncu olmanın da birinci şartı merak. Meraksız ve ilgisiz bir insansanız oyuncu olmanız çok da mümkün değil. Yaptığınız şeyleri neden yaptığınızı bilmelisiniz ki, bunu yaparken ve bir karakteri canlandırırken oradan bir şeyi bulup çıkarabilesiniz. O dürtü vardı bende, kimyager ya da doktor olmadım, oyuncu oldum."***

Bilginer çok mutlu bir çocukluk geçirir. İlkokulu, İnönü İlkokulunda, liseyi ise Türk Kolejinde okur. Gittiği okullar evine yürüme mesafesi uzaklığındadır. O dönemler komşuluk ilişkilerinin çok güçlü olduğu, insanların birbirini kolladığı dönemlerdir. Bu nedenle de çocukluk dönemi sorulunca en çok eş, dost, akraba ve komşularını hatırlar usta oyuncu.

Lise son sınıfa geldiğinde okulun tiyatro koluna giren Haluk Bilginer için bambaşka dünyanın kapıları aralanmış olur. O yıl, *Demokrat İzmir Gazetesi*'nin açtığı liseler arası tiyatro yarışmasıyla ilk ödülünü alır. Bu yarışma onun için hem motivasyon kaynağıdır hem de yeteneğini gösterme fırsatı bulduğu bir etkinliktir. Jüride bulunan tiyatro müdürü Ragıp Haykır onu İzmir Devlet Tiyatrosuna konuk oyuncu olarak davet eder. Henüz lise öğrencisi olan Bilginer bu teklifle birlikte İzmir Devlet Tiyatrosunda profesyonel olarak üç oyunda rol alır: Başar Sabuncu'nun *Şerefiye*'si, Margaret Mayo'nun *Çocuğum* ve Can Gürzap'ın çevirdiği *İki Kova Su* isimli çocuk oyunu.

Lise mezuniyetinin ardından 1972 yılında Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümünü kazanır. Deniz kıyısında, denizle iç içe bir yaşamdan sonra tiyatro okumak için gittiği Türkiye'nin tam kalbinde kalmış, kıyıya hiçbir şeridi olmayan Ankara şehri oldukça sıkıcıdır. Oysa İzmirli olma hâlinden çok mutlu olan Bilginer için sahil yaşamı özgürlük ve ferahlık sembolüdür.

LONDRA YILLARI

Tiyatro eğitiminin ardından 1977 yılında İngiltere'ye giden Bilginer, Londra Müzik ve Drama Sanatları Akademisinde (LAMDA) bir yıl boyunca ileri tiyatro öğrenimi görür. Burada yaşadığı yıllar boyunca birçok oyunda, müzikalde, televizyon dizisinde ve filmde oynar. *Macbeth, My Fair Lady, Pal Joey, Kafkas Tebeşir Dairesi* ve *Phantom of the Opera* gibi çeşitli tiyatro ve müzikallerde; *Eastenders, Memories of Midnight, Bergerac, Glory Boys, The Bill* ve *Murder of a Moderate Man* gibi televizyon dizilerinde ve *Children's Crusade, Half Moon Street, Ishtar, Buffalo Soldiers, Spooks* ve *She's Gone* filmlerinde rol alan Bilginer *Eastenders* dizisinde 250 bölüm boyunca canlandırdığı Kıbrıslı Mehmet Osman rolüyle tüm adada ün kazanır.

GECENİN ÖTEKİ YÜZÜ VE TÜRKİYE'YE DÖNÜŞ

Bilginer, yaklaşık on beş yıl yaşadığı Londra'dan, Füruzan'ın televizyona uyarlanan eseri *Gecenin Öteki Yüzü*'nde oynaması için Okan Uysaler'in daveti üzerine 1987 yılında ayrılıp İstanbul'a gelir. Bu dizide üniversite döneminden de tanıdığı ve ileride hayatını birleştireceği Zuhal Olcay'la kamera karşısına geçer. Dört bölümlük diziden sonra sık sık İstanbul ve Londra arasında mekik dokuyan Bilginer, Ziya Öztan'ın *Ateşten Günler* filminde rol aldıktan sonra Londra'ya geri döner. 1989 yılında Ahmet Levendoğlu ve Zuhal Olcay'la birlikte birçok tiyatro oyununa ev sahipliği yapan Tiyatro Stüdyosu'nu kurarlar.

Bilginer, *Gecenin Öteki Yüzü* isimli televizyon dizisiyle başladığı Türkiye kariyerinde kimi zaman tarihteki önemli kişilere, kimi zaman sıradan karakterlere hayat verirken kimi zaman da komedi oyunlarında rol alarak insanları güldürür. Onun en önemli özelliği kendini tek bir noktayla sınırlamadığı bu özel yeteneğidir. Beyaz perdede çok özel projelerde görev aldığı gibi, televizyon sahnesinde popüler dizilerde de rol alan Bilginer her defasında izleyenlerini şaşırtır. Bir yandan ekranların efsanevi dizisi *Gülşen Abi* ile komedideki yeteneğini gösterirken diğer yandan *Masumiyet* filmiyle sevdiğine delicesine âşık, umarsız Bekir'e hayat verir. *Eyvah Babam*'da Sedat karakteriyle, *Tatlı Hayat*'ta sinemanın sultanı Türkan Şoray'la kameraların karşısına geçtiğinde ise güldürür. Üstlendiği karakter her kim olursa olsun onu sıradanlıktan çıkaran ve bu karakteri devleştiren bir yetenektir onunkisi. Bu yüzden de onun şöhreti ne Türkiye'yle ne de İngiltere'yle sınırlı kalır. Clive Owen ve Naomi Watts ile oynadığı *The International*, Jon Stewart'ın yönetmen koltuğunda oturduğu *Rosewater, Ben-Hur*'un son versiyonu usta oyuncunun devleştiği önemli Hollywood yapımlarından sadece birkaçıdır.

SİNEMAYA GEÇİŞİ

Türkiye'deki sinema kariyerine 1987 yapımı *Kara Sevdalı Bulut* filmiyle başlayan Bilginer 1995 yılında, 17. yüzyılda uçmaya teşebbüs eden ilk kişi olarak tarih sayfalarına adını yazdıran Hezarfen Ahmet Çelebi'nin hayatının anlatıldığı, *İstanbul Kanatlarımın Altında* adlı filmde Evliya Çelebi karakterine hayat verir. 1996'da Tomris Giritlioğlu'nun *80. Adım* filminde, 1997 yılında, *Usta Beni Öldürsene*, yine aynı yıl daha sonra devamı da çekilen Zeki Demirkubuz yönetmenliğindeki *Masumiyet* adlı filmde rol alan Bilginer, bu filmdeki performansıyla büyük başarı elde eder. Güven Kıraç'la karşılıklı rol aldıkları bu filmdeki tiradları tüm zamanların unutulmazları arasındaki yerini alır: "***O gece düşündüm... Oğlum Bekir dedim kendi kendime... Yolu yok çekeceksin. İsyan etmenin faydası yok. Kaderin böyle. Yol belli. Ey başını usul usul yürü şimdi... O gün bu gün usul usul yürüyorum işte...***" Bilginer, aynı yıl

Caner Eker

Derviş Zaim'in yönetmenliğini yaptığı, *Filler ve Çimen* filmi için Sanem Çelik ve Uğur Polat gibi isimlerle kamera karşısına geçer.

2003 yılında Ezel Akay'ın yönetmenliğindeki *Neredesin Firuze* adlı filmde pek çok ünlü sanatçı ile birlikte rol alan Bilginer, bu filmde canlandırdığı başarısız müzik yapımcısı Hayri karakteriyle birlikte bir kez daha hayranlık uyandırırken daha sonra 2004 yapımı *Hırsız Var*, 2005 yapımı *Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?* ve *Kısık Ateşte 15 Dakika* adlı sinema filmleriyle boy gösterir.

Ateşten Günler, Safiyedir Kızın Adı, Borsa, Son Söz Sevginin, Gülşen Abi, Eyvah Babam, Eyvah Kızım Büyüdü, Tatlı Hayat, Karanlıkta Koşanlar, Cesur Kuşku, Yine de Aşığım, Sayın Bakanım gibi birçok televizyon yapımında rol alan Bilginer'e göre televizyon oyunculuğu ve tiyatro oyunculuğu arasında çok büyük fark vardır: "***Oyuncunun er meydanı tiyatro sahnesidir. Tiyatro sahnesinde arada hiçbir aracı olmadan seyirciyle baş başa kaldığı yerde aktör, aktör müdür değil midir anlaşılır. Sinemada, televizyonda pek anlaşılmaz ve televizyonda da oyunculuk öğrenilmez. Dizilerde oynarsınız, ama oyuncu olamazsınız.***"

OYUN ATÖLYESİ

Türkiye'ye dönmüş olmaktan çok mutlu olan Bilginer, ***"Hayatımda hiçbir şeye değişmem,"*** dediği önemli bir adım atar. O sahneden o sahneye koştururken kendini ait hissetmek istediği bir sahne kurma fikri oluşur. Bu fikir kafasında dönüp dolaşırken herkesin çöplerini attığı boş bir arsayla karşılaşan Bilginer, Zuhal Olcay ile birlikte tiyatro sahnesi kurmak için çalışmalara başlarlar. 2000 yılında kiraladıkları bu arsa üzerine, devlet veya özel hiçbir kurumdan destek almadan iki yıllık inşaat çalışmaları sonucunda Oyun Atölyesi sahnesini kuran ikili, 4 Nisan 2002'de Anthony Horowitz'in *Ermişler ya da Günahkârlar* (Mindgame) adlı oyunu ile izleyiciye merhaba der. Bilginer her ne kadar İngiltere ile olan bağını menajeri aracılığıyla devam ettirse de Türkiye'de oyuncu olmaktan ziyadesiyle mutludur. Hem bir sahnesi vardır, hem de adım başı tiyatro sahnesinin olduğu Londra gibi dalgasız bir denizde yüzmektense, Türkiye'de rüzgârın tersi yönünde yüzmekten keyif alır.

SHAKESPEARE - KRAL LEAR MÜZİKALİ

Bilginer dünyada Shakespeare müzikali yapan ilk kişidir. Shakespeare'in eserlerinden esinlenerek yapılmış birçok müzikal (*West Side Story, Romeo ve Juliet, Kiss Me Kate*) olmasına rağmen İngilizler için tabu olan Shakespeare eserleriyle doğrudan müzikal yapmaya hiç kimse cesaret edememiştir. Müziğin evrensel bir dil olmasından ve birçok sanat dalını içinde barındırmasından dolayı bir müzi-

kal yapma isteği duyan Bilginer, uzun emekler ve uğraşlar sonunda *Kral Lear*'ı sahnelemeye karar verir:

"Biz Shakespeare'i çok seviyoruz, evet o zaman Shakespeare müzikali yapalım. Nasıl yapalım? Herhangi bir oyundan müzikal yapmak çok doğru gelmedi bize. Peki biz ne anlatmak istiyoruz? İnsan. İnsan doğar ve ölür. Shakespeare bunu nerede anlatıyor? As You Like It'te Jaques karakterine söyletmiş, insan hayatını 7 çağa bölmüş. Oradan yola çıkarak bir insanın ömrünün -erkeğin daha doğrusu çünkü erkeği anlatır orada Shakespeare- 7 çağını anlatalım; değişik oyunlardan ve sonelerden bir kolaj yapalım ve müzikal olsun. Böyle çıktı."

Shakespeare'i çeviri dilinden okuyan veya çeviriden sahnelenen eserleri izleyenler aslının ne kadar muhteşem olduğunu kaçırmaktadırlar. Örneğin duygu yoğunluğunun çok yüksek olduğu *Ophelia*'nın delirme sahnesine gülen izleyicilerin olduğuna tanıklık edilmiştir. Asıl anlatılmak istenen çeviri hatasından dolayı yanlış aksettirilir. Shakespeare'in nasıl bir dâhi olduğunu anlamak ancak Haluk Bilginer gibi o dile hâkim olan usta bir oyuncu sayesinde mümkündür. Shakespeare'in insanın ruhunun derinliklerine işleyen özel bir dili olduğunu bilen ender sanatçılardan olan Bilginer bu dehanın özelliğini ise şu şekilde ifade eder:

"'Be adam, bunu nereden buldun\ Nereden buldun da nereden anladın bunu\' Bir yerden sonra iltifat yetmiyor artık küfrediyorsun: 'Be p...venk, bu cümleyi nasıl kurdun\' Bu yüzden tavsiye ederim, orjinalinden okuyun. Zorlanabilirsiniz, yanınıza bir sözlük alın. Kullanılan kelimenin o zaman ne anlama geldiğini Shakespeare'in onu ne anlamda kullandığını, Shakespeare'in İngiliz diline ne kadar çok yeni kelime kazandırdığını görün. Shakespeare'den önce yok o kelimeler ama ondan sonra bugün hâlâ kullandığımız binlerce kelime var. Kendi uydurmuş ama o kadar güzel uydurmuş ki dil kurallarına uygun. Bir fiilden isim yapmış, isimden fiil çıkarmış, bir tamlama yapmış, iki kelimeyi bir araya getirip bir kelime yapmış falan. Hakikaten şaşırıyorsun."

Shakespeare'le doğum, yaşam ve ölümü her şeyden arındırarak anlatan usta oyuncunun amacı bu oyunla öleceğini bilen tek yaratık olan insana, bir gün toprak olup gideceğini, bu dünyaya kazık çakamayacağını, para, iktidar hırsı ve kıskançlığın anlamsız olduğunu göstermektir. Bunu başarır da. Ölümlü insanın sadece yaşadığı sürece odaklanarak bu süreci en nitelikli şekilde yaşaması gerektiğini Shakespeare aracılığıyla vurgular:

"Doğduğun andan itibaren o elinde tuttuğun saat ecele akar...
Her saniye ölüme biraz daha yaklaşıyorsun.
Yolculuğu önemse, anı önemse; yaptıklarını, insanları, çevreni önemse..."

Shakespeare müzikalinin farklı bir yönü daha vardır: O da orkestranın oyunun aktif bir parçası olmasıdır. Birçok oyunda ve müzikalde playback yapılırken Bilginer bunu reddederek orkestrayı oyunun bir parçası hâline getirir.

"Playback yapacaksanız niye müzikal yapıyorsunuz?
Müzikal yapmanın anlamı nedir? Böyle bir saçmalık olabilir mi?
'Orkestraya para vermeyelim, kim uğraşacak şimdi?'
Tiyatro yapmayın o zaman, kim uğraşacak sizle? Niye tiyatro yapıyorsunuz?
Kenan Evren sopayla mı kovaladı peşinizden, yapmayın.
Bunu layıkıyla yapanlar, yapmak isteyenler ve becerebilenler yapsın."

ÖDÜLLERİNDEN BAZILARI

Adını yalnız Türk sinema ve tiyatro tarihine değil İngiltere ve Hollywood sahnelerine de yazdıran başarılı aktör oyunculuk kariyeri boyunca, 2015 - 47. Siyad Türk Sineması Ödülleri - En iyi Erkek Oyuncu (*Kış Uykusu*), 2010 - 37. Altın Kelebek Tv Yıldızları Ödülleri - En İyi Erkek Oyuncu (Komedi) (*Cuma'ya Kalsa*), 2007 - 18. Ankara Film Festivali - En İyi Erkek Oyuncu (*Polis*), 2006 - 17. Ankara Film Festivali - En İyi Erkek Oyuncu (*Hacivat*

Karagöz Neden Öldürüldü?), 2004 - 9. Sadri Alışık Ödülleri - En İyi Erkek Oyuncu (*Neredesin Firuze*), 1998 - 20. Siyad Türk Sineması Ödülleri - En İyi Erkek Oyuncu (*Masumiyet*), 1998 - 10. Ankara Film Festivali - En İyi Erkek Oyuncu (*Masumiyet*), 1998 - 10. Angers Festivali - En İyi Erkek Oyuncu (*Masumiyet*), 1997 - 11. Adana Altın Koza Film Şenliği - En İyi Erkek Oyuncu (*Masumiyet*), 1997 - 34. Antalya Film Şenliği - En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu (*Masumiyet*) gibi birçok ödüle damgasını vurur.

ŞAHSİYET KİMDİR?

Son günlerde adından çok söz ettiren *Şahsiyet*, senaryosunu günümüzün en başarılı yazarlarından Hakan Günday'ın kaleme aldığı, Onur Saylak'ın yönettiği bir gerilim ve polisiye dizisidir.

Kambura aslında hayalî bir yerdir ancak dizide Bursa'nın doğal güzellikleriyle meşhur Gölyazı beldesi mekân olarak kullanılmıştır. Emekli adliye memuru Agah Beyoğlu'nun geçmişte görev yaptığı ve öldüreceği kişilerin dosyalarını topladığı Kambura Adliyesi de yine bu beldede yer alır. Kambura'ya Türkiye'nin karanlık yüzü de denilebilir.

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte modernleşme sürecine giren Anadolu insanı bireyselleşmeye başlar. Ancak bireyselleşmenin önündeki en önemli açmaz kadın erkek ilişkileridir. Cumhuriyet sonrasında daha önceleri kadın üzerinde egemen olan erkeğin egemenliği de sona erer. Kadın yasalar ve toplum içerisinde artık bir bireydir. Diğer bir deyişle şahsiyettir.

Dizinin ana karakteri Agah Beyoğlu (Haluk Bilginer) Cumhuriyet sonrasında yaşayan ilk nesil bireylerdendir. Eski Beyoğlu zamanlarına tanıklık etmiştir Agah Bey. Eşi Mebrure Hanım'dan kalan apartmanın dokuz numaralı dairesinde yaşayan Agah Bey'in evi de tıpkı eski Beyoğlu'ndaki evlerdeki gibi antika eşyalarla döşelidir. Bu evde yalnızlığını Münir Bey adını verdiği kedisiyle paylaşır. Agah Bey evden çıkmaktan pek hoşlanmaz. Çünkü, "Riyakâr, giderek huysuzlaşan, muhafazakârlaşan ve mafyalaşan" yeni Beyoğlu'ndan pek hazzetmemektedir.

Bir gün yakın bir arkadaşı onu zorla evden çıkarır ve Çiçek Pasajı'na götürür. Eski Beyoğlu'na özlem duyan Agah Bey orada çok mızmızlanır, söylenir. Arkadaşı huysuzlanan Agah Bey'e, "*Çek git buralardan o zaman, zaten ilerde gitmek zorunda kalacaksın, burası tamamen onların olacak,*" der. "*Gitmeyeceğim. Benim soyadım Beyoğlu, onlar gitsinler!*" diye cevaplar Agah Bey.

Agah Bey'in eşi Mebrure Hanım zengin, ihtişamlı bir Osmanlı ailesinin kızıdır. Vefat ettiğinde geride koca bir apartman bırakır ancak Agah Bey iki daire haricinde hepsini satar. Agah Bey'in kızı ise babasını kendisine uzak olmakla, annesinden kalan tüm evleri satmakla suçlar. Kızının suçlamaları yanlıştır. Çünkü Agah Bey daireleri, sorunlu kızını yaşadığı ortamdan uzaklaştırarak yatılı bir okulda okumasını sağlamak ve Kambura'daki çeteden uzaklaştırmak amacıyla satmıştır.

Agah Beyoğlu, tüm intikam planını Kambura'da adli memur olarak görev yaparken şahit olduğu ancak susmak zorunda kaldığı bir olay üzerine kurar. Çünkü, o, adaletin tecelli etmeyeceğini düşünmektedir. Nitekim dizinin son bölümündeki adalet ve hukuk ikilemiyle de bu durum vurgulanır. Hukuk kurallarının uygulanmadığı bir yerde adaleti şahsiyetlerin kendi başlarına araması kaçınılmazdır, mesajı verilir.

Agah Beyoğlu'nun Kambura'da şahit olduğu olay iki küçük kıza tüm "Kambura Çetesi"nin tecavüz etmesidir. Günümüzde sosyal medya ve iletişim araçları sayesinde haberdar olduğumuz kadın cinayetleri, çocuk istismarları ve tecavüzler irdelenir. Kambura, günümüz Türkiye'sinin karanlık, mafyavari ve riyakâr yüzünü temsil eder.

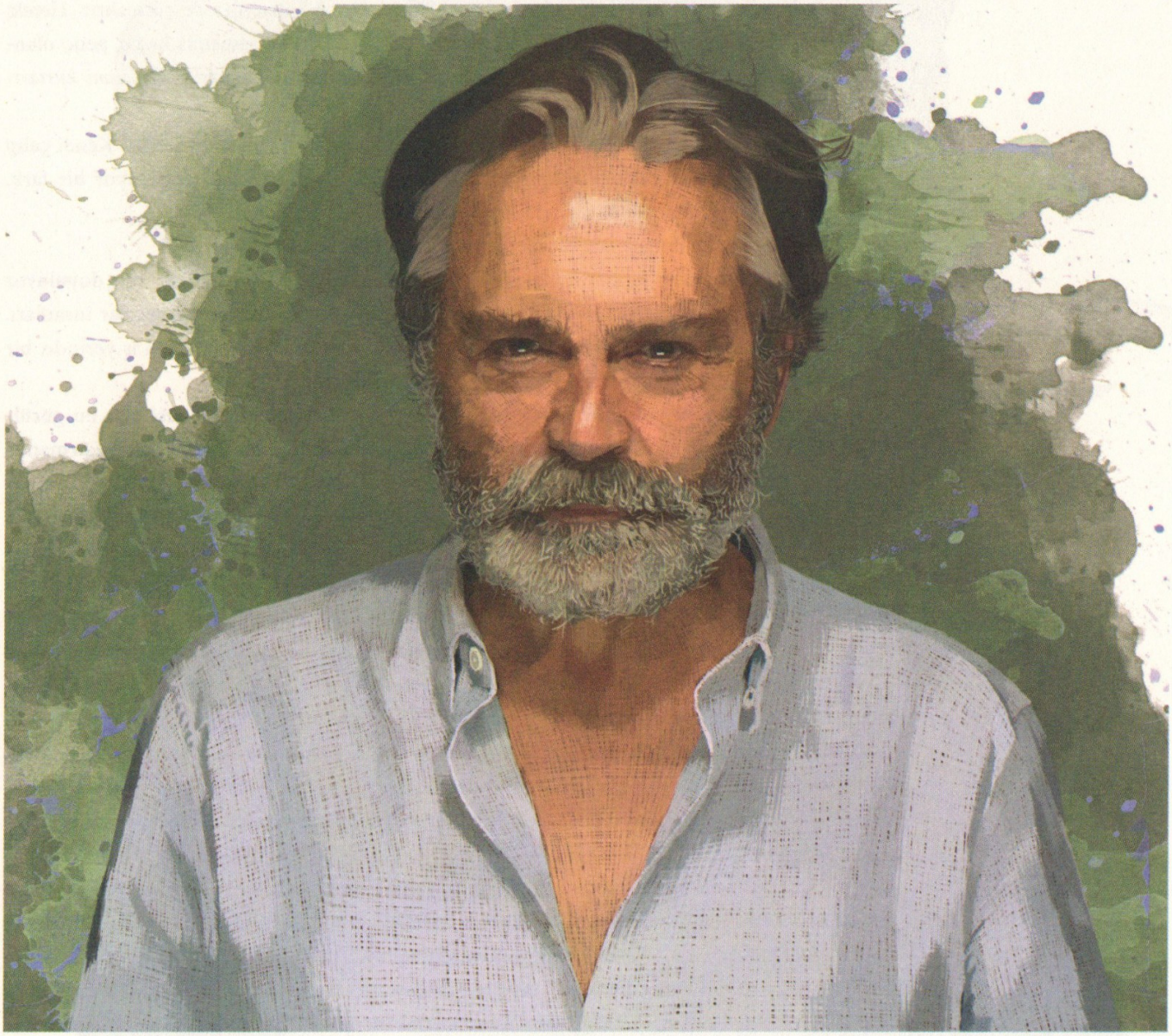
"*Yaşıyorsun ama yoksun. İnsan nasıl dayanır buna?*"

1993 yılı Agah Bey'in Kambura'ya adli memur olarak atandığı yıldır. Kambura'daki ev de o yıl yakılır. Tıpkı 1993 yılındaki Sivas Katliamı gibi. Agah Beyoğlu bu olaya karışan herkesi tek tek öldürerek intikam almaya çalışır. Asıl amacı ise şiddete uğrayan tüm kadınların intikamını almaktır. Devrimler ve inkılaplar sonrasında birer şahsiyet, birer birey olarak var olabilen kadınların intikamıdır bu. Her cinayet sonrasında polis Nevra'ya notlar yazar Agah Bey. O mesajlar tüm kadınlara yöneliktir aslında. Nevra'nın annesini oynayan Müjde Ar'ın, 1982 yapımı *İffet* filminde kafası arabanın camına sıkıştırılarak tecavüze uğradığı bir sahne vardır. *Şahsiyet*'te de bu sahnenin bir benzeri işlenir ancak daha farklı bir şekilde. Bu sefer Müjde Ar, çete üyesi Vural'ın kafasını arabanın camına sıkıştırır. Adeta İffet'in intikamı alınır.

Polis teşkilatının kuşatılması, basının bağımsız olamaması ince ince işlenir ilerleyen sahnelerde. Bu basının içinde dikkat çeken karakter ise gazeteci Ateş Arbay'dır. Öğrenciyken idealist bir genç olan Ateş gazeteciliğe başladıktan sonra milleti uyuşturan, saçma sapan magazin haberleri yapan, kirli ilişkiler içinde yaşayan, uyuşturucu müptelası çürümüş bir adamdır. Polis memuru Nevra'ya âşık olmasıyla yeniden eski ideallerine kavuşur gazeteci Ateş. İdeallerine kavuşmak için aşka ve ateşlenmeye, tutkuya ihtiyacı vardır. Tıpkı Platon'un mağara metaforunda tutsağı mağaradan çıkartan tutkusu gibi. Ateş Arbay'ın mağaradan çıkmasıyla birlikte evinin duvarında resimleri asılı olan ide-

alleri uğruna öldürülen Uğur Mumcu, Abdi İpekçi ve Çetin Emeç gibi gazetecilere döner kameralar. Ateş Arbay onların yolundan gitmeye çalışırken aynı sonla karşılaşır: Arabasına yerleştirilen bombayla katledilir.

Şahsiyet, kısaca ezilen, hakları elinden alınan ve gasp edilen "eski Beyoğlu"nu temsil eden Cumhuriyet sonrası kuşağın adaleti sağlama eylemini anlatır. Ve Agah Beyoğlu karakterine hayat veren usta oyuncu Haluk Bilginer ise devleştikçe devleşir bu rolüyle.

Tayfun Dereli

Haluk Bilginer'in Türk izleyicilerinin hafızasına kazınan en önemli özelliği düşüncelerini kimseyi incitmemek adına gizlememesidir. Onda pek çok insanda görülen sahte olma durumu yoktur. Sahicidir. Özellikle de hâkim olduğu sanat ve tiyatro konusunda düşündüklerini açık ve net bir şekilde ifade etmesiyle tanınır. Türk izleyicisinin Bilginer'in dehasını ve yeteneğini bu kadar sahiplenmesinde samimiyetinin payının çok büyük olduğu kuşkusuz.

Bu özelliğiyle hayranlık uyandıran Bilginer'in daha uzun yıllar zirvenin en tepesinde kalacağı muhakkaktır.

"Babam öldü ama hâlâ sahneye çıkarım yavşaklığına asla inanmam. Önce insandır önemli olan, oyun değil."

Ece Temelkuran

GÜRÜLTÜDE HAYVANLAR

Bir kadından söz etmişlerdi, çocuğu olmamış hiç, çok istemiş hâlbuki. Geceleri sokağa çıkıp yavru kedileri bulurmuş. Herkes uyurken kedileri emzirmeye çalışırmış. Memelerine süt süre süre, sabaha kadar, herkes uyanıp da olup biteni görmeden önce.

"İşte öyle çok severdi kedileri," diyecektir kimileri *"Ölmekten böyle kurtarıyordu yavruları."* Kimileri de tuhaf yahut acıklı bulacaktır bunu *"Ne acıklı şey,"* diyenler de çıkacaktır. Henüz sevilmekle sevmenin ne karmaşık bir denklem olduğunu tecrübe etmemiş kadar genç olanlarımız, *"İğrenç,"* diye dudak bükecektir belki. Elbette soracaktır bazıları, *"Kim kimi kurtarıyordu o gecelerde?"*

Gürültü artık devri daim motoru, benzinsiz de çalışıyor, bensiz de, sensiz. Kendi çalıp kendi oynuyor gürültü, susturulanlarla susanlar arasında kalmamış gibi görünüyor bir fark. Çünkü bağırsan da aşmıyor duvarları ünlem işareti.

Seslerimizden daha yüksek yaptılar sarayların duvarlarını.

Bize kalan şimdi en berbat kuralı: Artık herkes gücü yettiğine. Tek tük duyuluyor boş mermi kovanlarının çınlayışı belki, ama zaten artık ateş etmeden de vuruyorlar insanları. Kovan çınlamıyorsa kim öldürüyor bir gece evinin oturma odasında, bir sabah iş yerinde, bir akşam otobüste kendi içine doğru yığılan bütün bu insanları?

Yitip gidiveriyor insanlar gürültüde. Susmaya karar vermenin bir sesi olsa bu gürültüyü bastırırdı. İşte o kadar çok insan susmaya karar verdi sonunda. Hukuk yok bu ormanda artık, herkes gücünün yettiğine.

Kedi yavrularına yetiyor insanın gücü, köpek yavrularına. Güçle ne yaptıkları başka mesele. Ya kurtarıyorlar "zavallıları" ya büküp büküp bırakıyorlar gürültünün içine. İçimizden birileri fotoğraflarını çekiyor "inanılmaz dehşetin", başkası filme alıyor olup biteni. Sonra ortaya bırakılıyor bu görüntüler. Merhametliler arasında bir mektuplaşma gibi. Gücünün yettiğini yıkan değil, gücü yettiğince yardım edenlerin birbirlerine karışıyor ricaları, yalvarması, isyanı ve biri en sonunda söylüyor, *"Ne olur bir ev bulalım ona."* Bir kedi ekrandan bize bakıyor, bir köpek yavrusu veya.

Şu kadarcık gücüyle döne döne kedi fotoğrafı paylaşıyor insanlar, birbirlerine köpekleri gösteriyorlar. Mamalar taşınıyor, kum torbaları. Veterinerler arasında gidip geliyor kadınlar ve adamlar. Bir çare arıyorlar çoğalmakta olan merhametsizliğe. *"Bak,"* diyorlar sonra hepimize, *"Utanmalıyız."*

Birileri –hep böyle oluyor bu, hep aynı şekilde, *"O kadar insan ölürken"* diyor, *"Nasıl olup da kediler ve köpekler olur meselemiz! Önce insanlara yardım etmeliyiz."* Öte yandan kimsenin gücü yetmiyor kimseye... Yardım etmeye. Güçsüzlüğümüzün albümü gibi kedi ve köpek fotoğrafları çoğalıyor ekranda. *"Ev buldu"* diye müjdeliyor biri. Seviniyoruz demek iyi bir şey oldu gürültüde. Çünkü hatırlıyoruz: *"İneklerin kesilmesini izleyip 'Ama orası mezbaha' dendiğinde başladı Auschwitz"* demişti Adorno.

Gürültü, her şeyi yasakladı. Acımayı, merhamet etmeyi, kardeşliği, dayanışmayı, sevmeyi. Artık yasak bazı insanları insandan saymak, bıraktım onları kardeşçe sevmeyi. Aşktan –elbette en bayağı olanından- bahsetmek yasak değil bir tek ve bir de kedilere merhamet etmemize izin veriyorlar hala, köpeklere. Ama fazla da abartmadan elbette! Bütün merhametimiz, bütün sevgimiz, insan yanımızda acıyan ne varsa yığıyoruz biz de kedilerin köpeklerin üzerine. İnsana yakışan şekilde yaşamak için biriktirdiğimiz ne duygumuz varsa yüklüyoruz kedilerin ve köpeklerin sırtına. Çünkü insan sevmek zorundadır öyle ya da böyle.

Bunları anlatacağız yıllar sonra çocuklarımıza. *"İnsan kalabilmek için kedilere bakıyorduk"* diyeceğiz, *"Köpekleri kurtarıyorduk."* Onlar da soracak bize *"Peki kurtuldunuz mu sonunda?"*

Eren Caner Polat

İsahag Uygar Eskiciyan

PATATA'NIN İKİNCİ ÖLÜMÜ

İlkinde tam ölmemişim. Çok küçüktüm, hâliyle yavaştım. Hani az daha azalsam, diyecektim ki yoktum. Beni annemden söktüklerinde oldu bu. İlk ölümümdü. Heyecandan ağlamışım. Hayal meyal bir şeyler hatırlıyorum. Eksikti. Az dahaydı. Acemiydim. Anladım ama henüz parmaklarımın farkında değildim. Tetik çekemezdim, urgana düğümü atamazdım, yüksek katlara çıkamazdım, ilaçların farkında değildim, ormanda zehirli kurbağa peşinde dolaşamazdım, polise kahrolsun şu bu diyemezdim. Annem niyetimi anlamış olacak ki beni hemencecik mumya gibi sardı. Ara sıra ellerimi kullanmama izin verecek şekilde kundağı gevşetiyordu. Bu şartlı tahliyelerim sırasında uslu duramıyordum. Uslu durmayı eklemlerime ihanet biliyordum. Tırnaklarımla ne yapabilirim diye düşünürken annem onların da icabına baktı. Çaresizlikten gün boyu ağlamalara başladım. Ağlarım da soluğum kesilir falan diye düşünüyordum sanırım. Gözlerim ilk defa tuzlu yaşardığında içimde saklı bir denizin olduğunu fark ettim. Ben susmayınca annem de ağlamaya başladı. Onunki biraz çaresizliktendi. Bir gece babam, kesin sesinizi lan, diye bağırdı. Babamın bağırışları hep devam etti ama o geceninkini unutmadım. Örs, çekiç ve üzengiden sonra babamın sesi çirkin bir bina olup kulağımın içine dikildi. Sonrasında tüm güzel sesler, kuşların şarkıları, kemanın tınısı, tilkinin ötüşü, ağaç köklerinin birbirlerine dokunuşlarından doğan şenlik o binanın cephelerine çarparak gerisin geri döndü. Annemi öldüren bence o sesti. Annem sustu, ben az daha devam ettim. Sonra öpmeye başladı. Bir süre ölme fikirlerimi aklımdan attım. Hele de bir, benim küçük patatam, deyişi vardı annemin, bu beni büsbütün hayata alıştırdı. Bir çocuğu hayata alıştırmak büyük suç. İnsanlık suçu. Dokuz kusurlu hareketten biri. Velisine haber verelim derecesinde bir yaramazlık. Alıştım ve ölmeyi unuttum. İlki işte öyle eksik kaldı. İkincisi bunca yaşamaya yaraşır olmalıydı. Çok bekledim. Hak ettim.

Ben onun küçük patatasıyım. Ne zaman ayaklarım toprağa değse içine doğru kök salarım. Orada beni bekler. Oyuklardan, yarıklardan, arklardan gider sıcak göğsünü bulurum. Ben onun küçük patatasıyım, gider başımı göğsüne gömer, kalbimin incecik kabuğunu saçlarından bir telle soyarım. Ben onu içimde taşıdım, o beni evvelden taşımıştı ve çok güzeldi. İçinde anılarım oldu. İçinde büyüdüm. İçinde oldum. Tutup beni ondan söktüklerinde buna niyetim yoktu, rızam mümkün değil.

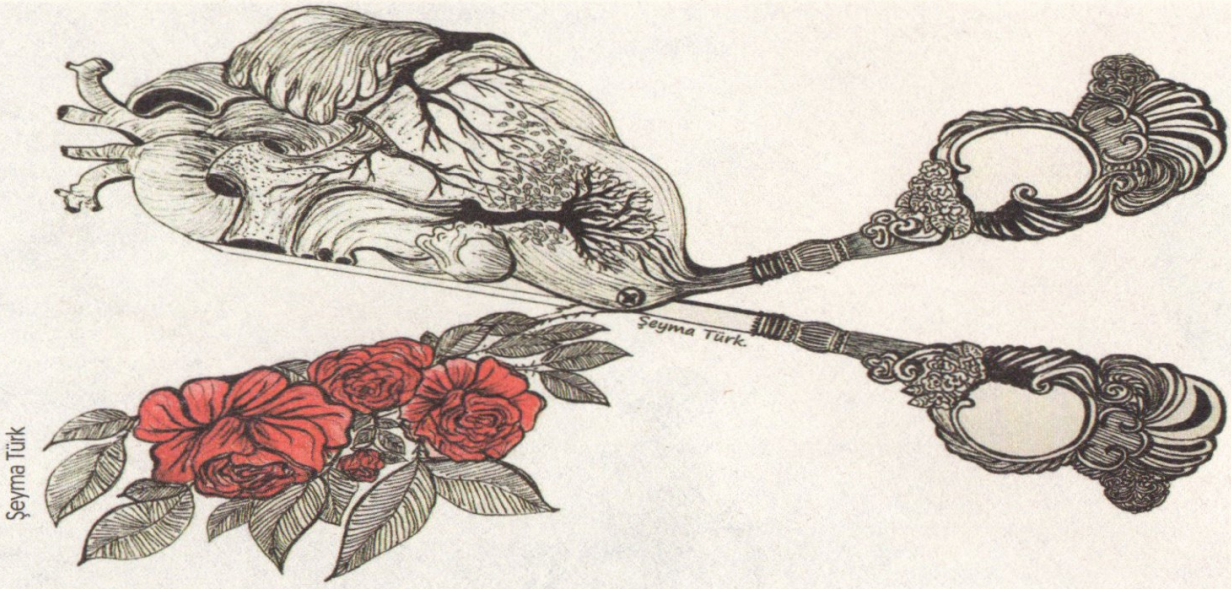
Yeliz Akın

Buraya nasıl geldiğimi hatırlıyorum. Hem de iyi. Son zamanlarda olduğu gibi yine kendimi mezarlıkta bulmuştum. Cebimde kalan son ufak patatesi de annemin kalbinin hizasına bastım. Suladım. Anneme bir kez daha sarıldım. Her zamankilerden daha kısa. Ceplerimi mezarlıktan taşlarla doldurdum. Sonuncusunu annemin üzerinden aldım. Papatya gelip beni bulmadan ayrılmalıydım. O, benim güzel Papatyam. Onu da ben hayata alıştırdım. Doğduğunda yüzü patatesin içi kadar beyazdı. Ben öyle dedim. Annesi, papatya gibi beyaz, dedi. Papatya kaldı böylece adı. Hiç ona söylemedim ama patatesin içi daha yaraşırdı rengine. Annesine lohusada albastı musallat oldu. Sonra ateş ve kriz. Sonrası tıbbın işiydi, olmadı. Cennette hayal kırıklığına uğrayacağını biliyordum, şimdi o da öğrenmiştir.

Buraya nasıl geldiğimi bir ben biliyorum. Köprüde her şey normal. Gemiler geçmesi gerektiği yerden geçiyor. Arabalar da. Bazı şeyler ise hiç geçmiyor, bazı şeyler diplerde vurguna devam ediyor. Bense durmam gereken yerde duruyorum. Annemin yüzümü seven parmaklarını hatırlıyorum. Babamın eziyetlerini de. Kızıyorum, dişlerim sımsıkı. Yüreğini düşünüyorum annemin. İyice yamuluyorum. Yangını sönen kibrit nasıl yamuluyorsa işte öyle. Bir adımla demirlere değiyorum. Karnımda metal soğuğu. Cebimdeki taşlar demirlere çarpıyor. Tiz sesler çıkarıyor. Babamın sesi pesti, kulaklarımdan önce aklıma düşüyor. Atmak istiyorum. Güzel şeyler düşünüyorum. Annemin okşayışını, annemin toprağını, annemin saçlarını, annemin anneliğini, "Benim küçük patatam" deyişini... Sesi iyi ki doluyor kulaklarıma. İyiyim, üstelik burayı çok sevdim.

Bir adım atmama kaldı her şeyin bitimi. Ceplerimdeki taşlar ceketimi çekiştiren çocuk gibi durdurmaya çalışıyor beni. Kibarca ellerini itiyorum. Ellerini seviyorum, alınmasın. Parmaklıklardan aşıyorum. Topuklarım altında beton, ayak uçlarımınkinde boşluk. Denizin aydınlığı yüzüme vuruyor. Beyaz beyaz köpürüyor vapurların yardığı su. İçimdeki denizi fark ettiğim yaşa bağlıyorum cüretimi. Biraz serin, hatta soğuk. Neyse ki ucunda annemin sıcaklığı olacak bir düğüm. Bu benim için ikinci olacak, diyorum kendime. Biliyorum diye yanıtlıyorum sesimi. Bu kaçıncı tekrar. Ve kesinlikle ilki eksikti. İlki nasıl desem, sizi boğamayan su miktarıyla yıkanmak, sizi yakamayan yangının derecesiyle ısınmak, gömülemediğiniz toprağın üzerinde bitmek, o nefes alınacak, o nefes öylesine alınacak. O nefes son kez verilecek.

Bir kez daha ceketime asılıyor taşlarım. Diyelim ki son defa. Ellerini alıp öpüyorum. Ayaklarımın izini orada bırakıyorum. Uçamayan bir küçük patata için hiç de fena değil hızım. Suya çarpana kadar anlatacak değilim.

Sidal Yurt

VEDA GECESİ

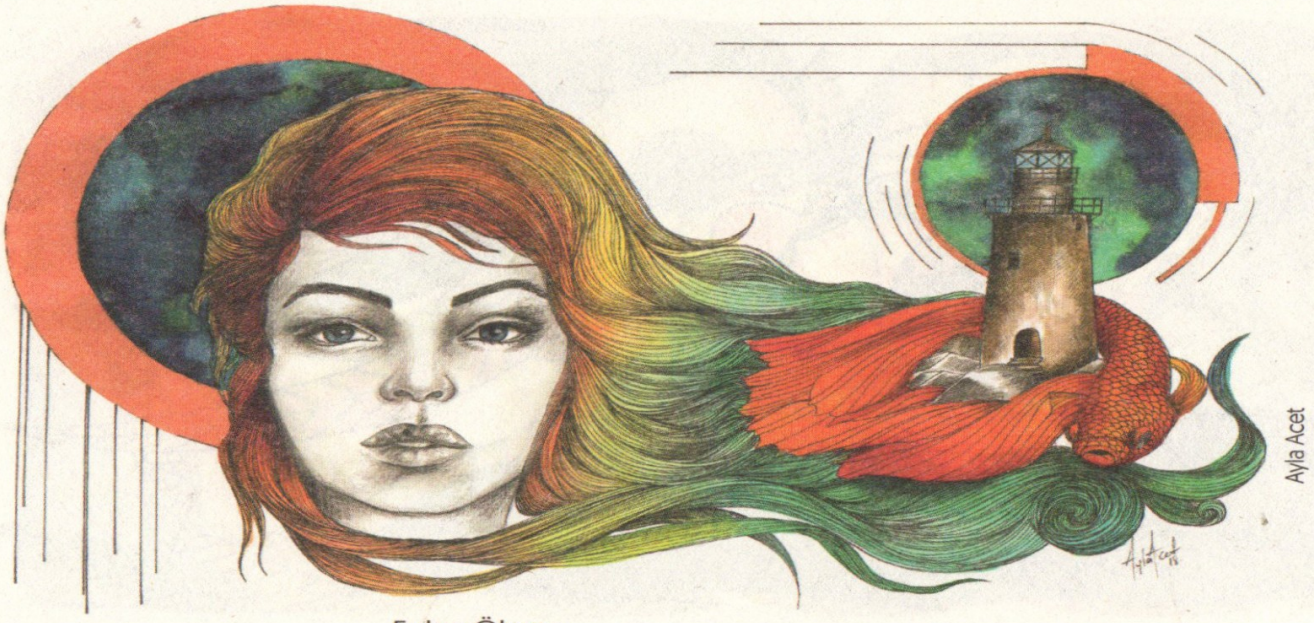
Yıldız tozlarına bulanmış parmak uçlarım, adımlarım hızlanıyor şehrin sarhoşluğunda. Rüzgâr vedayı kamçılıyor. Arayanın olmadığı dünyadan kaçıyorum, bir çeşit gize karışıp hakikati bulma arzusu yahut kim bilir belki de harabeliğin içinden sıyrılma çabası.

Gözlerim bir müddet tek noktaya dahi odaklanmaksızın süzüyor geceyi. Ölüm soneleri yankılanıyor içimde, silikleşiyor hudutsuz tutku. Yollar uzuyor, mesafeler kısalıyor. Çelişkinin içinde soluyor her adımın izi; belirsizlik, zehirliyor hepimizi. Yenik düşüyorum doğan her şeye, döngünün içinde kayboluyorum. Evimi arıyorum, tamamlanmak için çıktığım yolda, attığım her adımda parçalarımı kaybediyorum. Sessizlik zayıf bedenime hükmediyor.

Sonunu tahmin edemediğim bir ayrımdayım şimdi, kaçışlarım itti beni buna. Önce zifiri karanlık karşılıyor, ardından esriklikten bulanmış gözlerim çiy tanesi boyutunda ışıkları seçiyor kendine. Ay ışığı uzun saçlarımda geziniyor, ben yara dolu dizlerime acısına aldırmadan dokunuyorum. Ellerime bakıyorum, tüm yorgunluklarıma dokunmuş sanki, oraya toplamış her birini. Yosun kokusu ciğerime doluyor, sonra göğün naraları ağır aksak adımlarla üzerime yağıyor. Eski yaz akşamlarının esintisi vuruyor yüzüme, anılar canlanıyor. Taş binaların arasından sahile uzanan yollar, kahkahalara boğulduğumuz sohbetler... Bir damla süzülüyor solumdan usulca, akıyor boynuma doğru. Ardından arkama dönüyorum, çakıllı yol tüm yılgınlığıyla bakıyor yüzüme. Eski ışıltısını kaybetmiş, artık sadece umarsız ruhlara ev sahipliği yapıyor. Öteki taraftan deniz, tüm cazibesiyle kollarını açmış beni bekliyor. Dalgalar diniyor, koyulaşıyor haz. Tutunma ve tutulma arası bir savaş anı şimdi, topyekûn bitimi uyandıracak. Bedenim yorgun; izlerim silinmiş yollardan, insanlardan. Daralıyor gövdem, bir ses bekliyorum.

Tılsımlı veda gecesi, saklamış her satırımı bu ana. Bağırıyorum, duysunlar istiyorum hatta konuşsunlar ama bu kent gizliyor mistik çığlıkları. Tanrı'ya ulaşsın diye birkaç cümle dökülüyor dudaklarımın arasından, bağışlanmayı diliyorum. Sessiz kalıyor tüm yakarışlar.

Aşkı, yıkıntıyı harmanladım; her defasında sundum sana. Evimi aradım; evim sendin, ben seni hiç bulamadım. Defterler eskidi, sarardı yarım öykünün sayfaları. Evim benden uzakta ama bu defa yolunu buldu adımlarım. Şimdi ben mi uçurumdayım, uçurum mu aramızda? Tanrı bağışlar mı bilmem ama ben kendimi bu gece bağışladım. Ayağa kalkıyorum, saçlarım rüzgâra karışırken son kez harabeyi anımsıyorum. İşte sıyrılıyorum.

Ayla Acet

Fulya Ölmez

GEÇMİŞİN KOKUSU

Sana öfke duymak... Ruhuma yaptığın destursuz istiladan mı? Bıçak darbesi gibi indirdiğin sansürsüz cümlelerinden mi? Yoksa, tek damlasını bile israf etmeden başımdan aşağı döktüğün o geçmişimizden mi? Evet, tek başıma temizlemenin bedeli sandığın kadar kolay olmadı. Öyle çabuk kurudu öyle pis yapıştı ki tenimin her bir zerresine, ne su fayda etti ne sabun. Yeri geldi tırnaklarımla kazıdım. Hayır, kurtulmaya öylesine ant içmiştim ki akan kanların asla pes ettirmeye gücü yetmedi.

Evet, kazımanın da fayda etmediği zamanlar oldu elbet, ancak vazgeçmek şöyle dursun, daha yoğun bir hırsla tüm vücuduma kezzap dökerek haykıra haykıra temizlenmesini bekledim. Şimdi karşıma geçmiş, vücuduma bakıyorsun. Utanma. Görüyorum, acıdığın her halinden belli olan bakışlarını.

Senden arınmanın bedeli; her yerimin yanık ve yara izleriyle kaplı olması oldu, kabul. Ama bak artık tertemizim. Üzüldün mü gerçekten?

Makyajlı cümleler kurmaya çalışma, rimeli akmış kelimelerini bir ben görürüm senin.

Asıl acınacak olan sensin. Başımdan aşağı dökmek için doldurduğun 'günah kovası'nın saplarında geçmişimizin izi bulaşacağını hiç düşünmemişsin.

Anlamadın mı?

Avuçların diyorum, yuvam bellediğim o avuçların! Bak leş gibi geçmişin lekeleri.

Saklama boşuna, yıllardır kurtulmaya çalıştığım o çamuru fark etmemem mümkün değil. Benim gibi acıya secde edip arınmak yerine avuç içlerini gizlemekte görmüşsün onca zaman çareyi. Ah sus artık, hiç hesap etmemişsin geçmişimizi öldürmenin bedelini.

"Ölüler temizlenip gömülmezlerse kötü kokarlar sevgilim..."

Ne büyük acı.

Artık seni o geçmişin izlerinden ne benim tırnaklarım kurtarır ne de kezzap.

Koku mu?

Evet, o da cesaretsizliğinin bedeli olarak seninle sonsuza dek yaşayacak.

"Geleceğine her an kokacak geçmişin, saklayamayacaksın."

Dur, boşuna yaklaşma!

O geçmiş artık sadece senin, dokunarak bulaştırman mümkün değil,

Ben payıma düşenin hakkından çok uzun zaman önce geldim...

Berna Yangın

Ömer Okatali

ADORE'NİN ÇİÇEKLERİ

Bir kalp her nasılsa dokunmayı mümkün kılar güneşe
Üşütmeyi kendine bilmiş bu soysuz şehrin ışıkları
yanında kıvranan antika seviciler, eski kafalı özlemekler
henüz dudak büzüyor bozuk kaldırım taşlarına
Umulmadık şeyler meyhanesi dalkavuklarla dolup taşar
Sen, Adore, acı bir müzikal ortasında gülümsersin

Seninle olmak ne güzeldir bu eylül akşamları, ne hoş
kırkdokuz sabahı yeni bir kan hediye ederken insanlığa
Yunan işgalinden henüz kurtulmuş bir uşak ortasında
belki küçük bir çocuksundur, karanlık çöker korkarsın
Ellerin de vardır -ki ellerin,
hiçbir gözyaşına değmemiştir üstelik
kırkdokuz sabahı yeni bir kan hediye ederken insanlığa

Aydınlığa bulanmış gecenin kıyısındayım
-üstü başı kir pas ışık
ve yanımda bak bu senin dokunulmaya muhtaç bacakların
Oysa amansız bir ihtilalin sebebidir çarşafta kıvranışların
bu şanlı bu kutsal bu kadeh dolusu vücudundur Adore

Sana bir şeylerden bahsetmek istiyorum
kuş bakışı sevdalardan, yalancı dostluklardan
Fedakârlık kendi hayatından vazgeçmek değildir
Vefa bir borç deseydik paramız yetmezdi, inandım
İnadıma beş keçi kurban olsun
neredeysem orayı mahvederim,
yüzümü şeytan görsün!

Bir kere otursak âşık olurum
oturamazsak şiir yazarım, ben böyleyim

Beyaz kadınlar görüyorum,
Alfarisin kadınları
Yorgunum siz hanımlar, dans edemem atın beni
Ne giyeceğim ne yakacağım yok,
bir köşede kıvranmaya ayrıldım
Her zerremde Adore, ruhumu böyle kurtardım

Bundandır taşraların getirdiği kurak nehirlerde
bundandır gözlerimiz bir deniz arıyor
İzbeliğin dört duvara bürünmüşlüğüdür evim
tanrının oraklı kuklası sol yanımda duruyor
Beni daha büyük bir cehennemle cezalandıramazsın
küllerin ve solukların dudaklarımda eriyor

Sen şanlı gökyüzünün zirvesinden gelen o narin, o sımsıcak
her kuşun kanat çırpmaya gönül verdiği
Gün doğumuna sürülen beyazlıktır şimdi
yanaklarından dökülen dört çiçekli zambaklar

Ah Adore, öyle bir sevmeliyim ki
tüm pazar yeri kalabalıkları,
Beyoğlu'nda somurtan şu kadın
bir özlediği var desinler

(bakın bu mutlu bir şiirdir.)

Berna Yangın

Bahri Butimar

ŞUURALTI ÜZGÜNLÜKLER

Yalnızca bir düşünceye soyundum bu gece,
Zevklerin ve renklerin manifestosuna
Şerh düşürüyorum.
Yadsıdığım çirkinliğin bakışımında
Yadsınmaya meydan okuyarak
Bakmaktır, diyorum. Göreceli olan.
Güzellik asla değil.
Kaim olansa vicdandır,
İnsan sadece insan...
Bir tek kendine dönmüyor küre-i arz!
Üzgünüm / Uzun bir es / Ve körlük kadar.

Karnıma envai çeşit rüzgâr bırakırken nefesin,
Beni soyguna zorluyor elbiselerin fazlalığı,
Bütün üzünce tekerrür sitemleri süpürmeye meyilli,
Aşktan uyuyamadığım gecelere esiyor o rüzgârlar,
İşte şu boynumdaki dişlerin
Antonious'un kanına dokunurdu,
Kendi hazzına köle Kleopatra kahrolurdu.
Ama bir sonbahar sabahında terleşmek seninle
Aynı ganimet kaynağından,
Isıtmıyor geceye miras jilet kesen çıplak düşüncemi...
Tekrara dönüyorum,
Bir tek kendine dönmüyor küre-i arz!
Üzgündür insan / Uzun bir es / Ve körlük kadar.

Nefesini kaynağımdan çekmeliyim,
Olmaz da bir kurbağaya dönüşeceksem şayet,
Uzak denilen ücra bir mesafe kadar öte dur!
Öpme beni...
Çünkü bu bir masal değil.
Uzayın yüzünde virgül miktarınca göz,
İzbe yalnızlığında seyirdeyken
Durmadan dönen ıslak bakışlı küreyi
Buğulu kirpik altında o küre-i arzın orda
Karasında ayaklarıyla hayat yükünü taşıyan
Elleri atmosfer ağırlığına amade,
Bazen kırışıksız tebessümlerde saklarken ruhunu,
Sürekli keşmekeşliğe ram,
Bir tanıma sığdırılma teşebbüsündeki insan,
Hafızasıyla mevhum cesetler oyalıyor.
Üzgündür heyhat / Uzun bir es / Ve körlük kadar.

Sonra cesetlerin sesini bastırıyorum gecede,
Bilgeliğe ermiş yaşayanları toprağa bırakırken ölüler,
Sonsuz yaşayanların bilgeliği
Anılara kepenk indiriyor gitmekle,
Kalanlar bir daha anısı olmayacak diye benliğine üzgün,
Ben, hangisinden kararsız
Rüya içinde rüyada bir ölüyüm belki
Belki kestiremediğim bir ikilemin kendisi
Ve soyunduğum bu düşünce,
Soyunduğun tenimin şizofrenisi,
Üzgün,
Kısa bir ses
Ve insan kadar...

Gonca Özmen

"TAŞA DEĞMESİN AYAĞIN"

Çocukluğumuzdan -sokağa ilk çıktığımız günden başlayarak- bizimle düşüp kalkan, yanımızdan hiç ayrılmayan dostlarımız onlar. Ayaklarımızın silahsız korumaları. İncinmemizi engelleyen, koruyup kollayanlar bizi. Eşyanın en alçak gönüllüsü. Evimizdeki yeri en uzağımızda olan. Taşa vurup çamura batırdığımız. Kayrak oynadığımız. Daireler çizdiğimiz toprağa. Ezdiğimiz, sürttüğümüz durmadan. Canlarını yaktığımız.

İnsana yalnızlığını unutturan ikiz kardeşlerdir ayakkabılar.

Ayakkabılar: İkiz kardeşler... "Kardeş gibi" deyimi, çocuklardan çok ayakkabılara yakışır. Aynı yumurta ikizlerinden daha çok benzerler birbirlerine. İkisinin de yolu, ikisinin de yönü aynıdır. Biri ıslanınca diğeri de ıslanır. Biri çamura basınca öbürü de basar. Kavga etmezler hiç, hep yan yana yürür, yan yana dururlar. En güvenilir, en uyumlu yol arkadaşıdır onlar.

Yoldaş sözcüğü en çok ayakkabılara yakışır.

Suskunluğun küçük sandallarıdır ayakkabılar. Yolların seline kapılmış kayıklardır. Kutsal kitaplar söz etmeli en çok onlardan: sabırlarından, sadakatlerinden. İnsanına bağlıdır ayakkabılar. İnsanına sadıktır. İnsanını bilir, tanır, ona göre biçimlenir, ona göre kıvrımlanır. Ölüme de bizimle giderler. Woolf intihar ettiğinde ayakkabıları nasıldı? Neler duydu Hrant'ınkiler? Canlıyla cansızın güzel uyumudur ayakkabılar.

Ölmek: Ayakkabıya ihtiyacın sona ermesi. Uyku ve ölüm: Ayakkabısız yolculuklar. Öylesine yok olurlar – sessizce – hiç var olmamışçasına. "*Ölüm: / Kapının önünde, / Ne çok ayakkabı!*" der ya Kadir Aydemir. Sıcaklığını insanının duyamaz olurlar artık. Yalnız kaldıklarında onlar da yaşarlar içlerindeki boşluğu. Bir kısmı evde beklerken Godot'yu, kimi her gün aramaya çıkar onu. Ayakların kokusunu, sıcaklığını saklamak isterler sanki. Onlar da korkar terk edilmekten.

Kaderi benzer iki mahkûmdur ayakkabılar.

Yürüme sevincini, ayakkabılarıyla paylaşır çocuk. Sokağa, başkalaşmaya ilk adımları onlarla atar. O minik ayakları üşümekten, tozdan, çamurdan, kanamaktan onlar korur. Maceramızın eşsiz tanıklarıdır onlar. Vazgeçilmezlerimizdendirler. Onlarsız edemeyiz. Saatsiz, küpesiz, bileziksiz, şapkasız sokağa çıkabiliriz de ayakkabısız asla!

Ayakkabılar, yaşam savaşında ayaklarımızın zırhıdır.

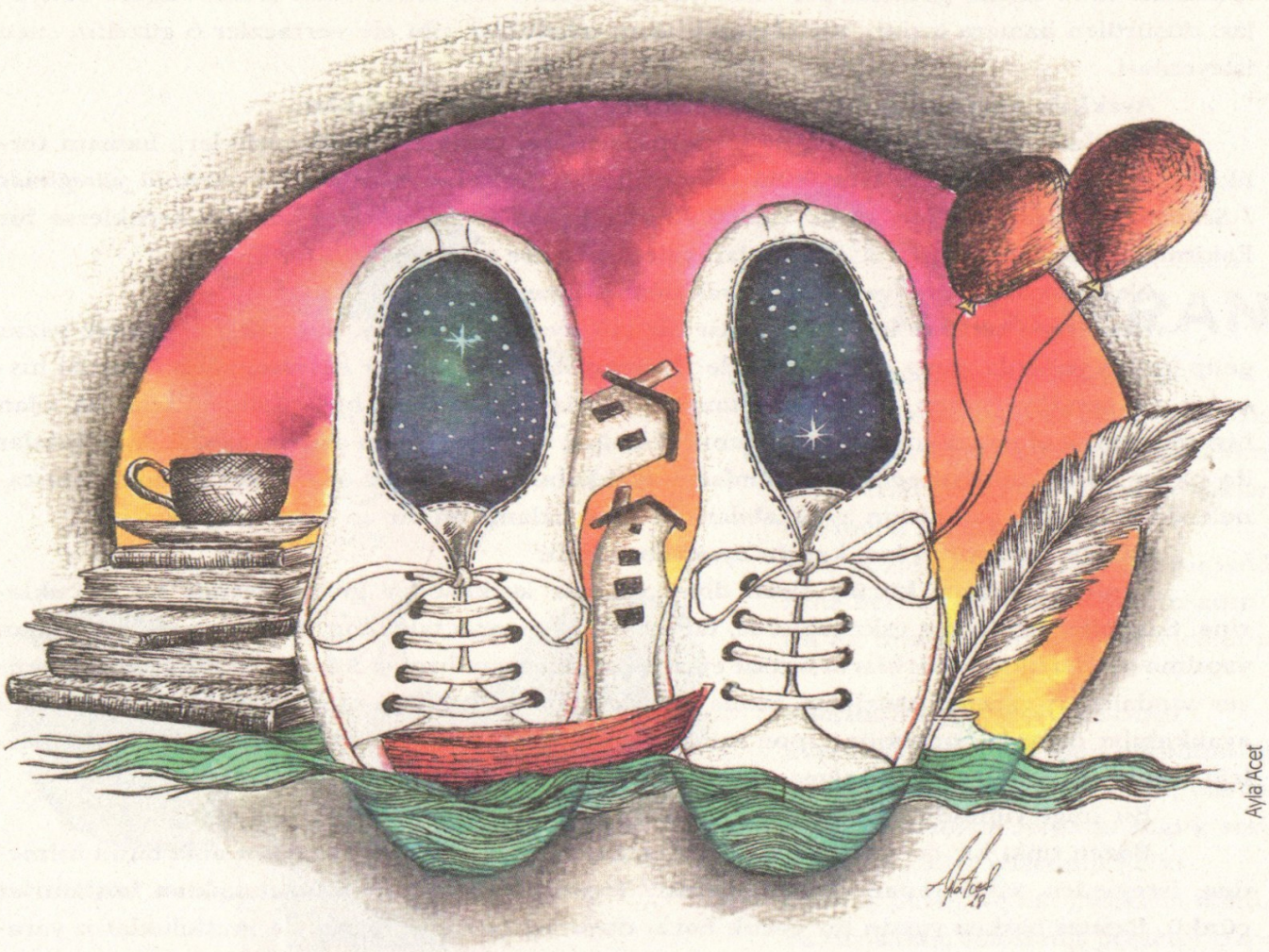
Gölgemiz bile güzel günler dostuyken, ayakkabılarımız gecede de bizimle birliktedir. Kara gün dostudur onlar. Aşiret ruhu taşır, aşiret bağlılığı gösterirler. Kapı önünde bırakırız da yine de alınmazlar. Duruşları el pençe divan, ezik, çekingendir çokça. Kıymeti bilinmemiş kadınlara benzerler ama yine de yakınmazlar.

Bir efendinin iki kölesi gibidir ayakkabılar.

İçlerinde burnu büyükleri de yok değildir. Süsüne düşkün olanları da. Yükselme hırsı taşır yüksek topuklular. Bazıları mücevher değerindedir. Güzeli daha güzel ederler. Bazıları da uyuşamaz ayaklarla; vurur, acıtır, kanatır. Söz dinlemez, kaskatıdırlar. Duruşlarında bile bir kabadayılık taslar körüklü çizmeler. Dağlara, taşlara meydan okurlar. Fiyakası da bir başkadır gıcırtılı çizme giymenin!

Çoğu ayakkabı hiçliği yaşar.

Yazlık ayakkabılar, kış boyunca uykuya yatırılır kutuları içinde: Kundakta bebektirler sanki. Kışlıklar ise yaz boyunca uyur, dinlenirler. Lastik çizmeler, işçi sınıfındandır. Tarlada, bahçede, inşaatta, lağımda giyilen... Keten ayakkabılarsa asfalt yol içindir. Kentlidir onlar, kaldırıma göredirler. Giyenin cinsiyetine, sınıfsal konumuna, mesleğine, kişiliğine, beğenisine uygundurlar. Aynı değildir bir kralla soytarının yahut bir köylünün ayakkabısı. Pabuç,

Ayla Acet

yemeni, nalın, sandalet, mest, kundura, şoson, başmak, edik, cimcime, fotin, çapula, çarık, kalçın, tomak, iskarpin, rugan...

Her ayakkabının kendincedir hikâyesi.

Hoplayıp zıplayan, koşan, terleyen, düşen, oyunbaz çocuk ayakkabıları. Rengârenk içleri dışları: kırmızı, yeşil, mavi, sarı, turuncu, mor. Çocuk ayakkabıları: Hep çocuk kalan. Çoğu kadınaysa sevgilidir ayakkabılar, tutkuyla sahip olmak istedikleri. Asfalta da patikaya da hafif esintili basan kadın ayakkabıları... Sivri ökçeleriyle, bağları bağcıkları tokalarıyla kışkırtıcı. Yolda sürüklenen, zor adım atan, yorgun, solgun yaşlı ayakkabıları. Bir sporcunun atik ayakkabıları – her depara hazır. Bir hâkimin kararlı, tok sesini duyuran ayakkabıları. Bir gezgin ayakkabısı: *"Ne yollar gördüm, neler neler yaşadım,"* diyen. Eski bir ayakkabı: *"Hayır, hayır, bırakamazsın beni yarı yolda,"* deyip içten içe çürüyen.

Militaristtir bazı ayakkabılar.

Asker disipliniyle sıralanırlar bazen. Simetri takıntıları varmış gibidir. *"Kara bir asker botunun altında/ Çiğnenmiş papatya artığı/ İyi ki gökyüzüne basamıyor ayaklarımız"* Bu koloniden olan botlar, Mussolini'yi tutarlar, Hitler'i ve SS'lerini beğenirler. Şıvayk'ın, Şarlo'nun ayağında da olsalar sevimli değillerdir. Avcıdırlar. İktidardırlar. Erildirler. Ezen, yıkan, öldüren faşist kara botlarıdır onlar savaşların, kıyımların! Soykırımları üst üste yığılmış, kimsesiz ayakkabılar anlatır en iyi! Asılan bir siyasinin ayakkabıları da diklenir elbet muktedire!

Ayakkabılar, en alt kasttandır.

Terliklerse ayrıcalıklıdır. Kediler gibi ev içlerinde dolaşırlar. Her odaya girip çıkabilirler. Yatak odalarına kadar girip gizli gizli dikizleyenleri bile vardır olan biteni. Ancak sır

İNSAN
DİNLEDİKLERİNİ
ANCAK
ZAMANI GELDİĞİNDE
İŞİTİR
BUKET UZUNER
EREN CANER POLAT

Nihan Özkoçak

DELİ DÜNYA

"Bugün nasılsın?" diye soruyor Başak. Endişeli ses tonundan benimle ilgili evhamlandığını anlayabiliyorum. Hiçbir zaman duygularını saklayamaması ve daha kötüsü duygularını saklaması gerektiğinde takındığı garip tavır rahatsız edici olabiliyor.

"İyi."

"İlaçlarını alıyor musun?"

"Hepsini alıyorum Başak. Hepsini, her gün, tam saatinde alıyorum."

Başak'ın bana acıdığını belli etmemek için yüzüne kondurduğu yalancı tebessümü telefonun diğer ucundan anlayabiliyorum. Özer ailesinin genetiği "tadı kaçırmamak" için kullanılan kaçamak sözlerle ve trajedileri normalleştirmek için takınılan içtenlikten yoksun tavırlarla doludur. Bu genetiğin bende zerresi bulunmadığı için çoğu zaman üvey evlat muamelesi gördüğümü hissetmişimdir. Belki de öyleyimdir. Ama duygularını saklamaktaki başarısızlığı yüzünden sinir bozucu bir kardeş olsa da Başak'ı çok severim.

"Seninle önemli bir şey konuşmam gerek," diyor Başak.

"Önemli bir şey mi? Yine ne dolaplar çevirdin?"

Başak birazdan benim sinirden bağırarak öfkeyle telefonu kapatacağımı düşünmüşçesine çaresiz bir iç çekiyor. "Lütfen bana sinirlenmeden önce bir dinle."

"Başka bir seçeneğim var sanki."

"Senin sıkıntın için alternatif bir tedavi yöntemi var mıdır diye araştırıyordum. Sanırım bir yolu var."

Aslında bu Başak'ın beni bu nedenle ilk kez arayışı değil. Daha öncesinde de henüz kendi kendime konuşmalarım yeni artmaya başlamışken bana fikrimi sormadan bir psikologdan randevu ayarlamıştı. Birkaç görüşme sonrasında bu konuşmalarımın azalması için beni bir psikiyatrist ile görüştürdüler. Kısacası çok konuşmayayım istiyorlardı. İlaçların işe yarayacağını düşünmüşlerdi çünkü söylediklerine göre insanlar ilaç kullanarak iyileşebilirlerdi. Bana kalırsa bu iyileşmek değil, akıl susturmaktı. Sorunum çözülmeyip bir de üstüne tahammülsüzleşip önüme çıkan herkesle kavga etmeye başlayınca bu sefer Başak'ın ısrarıyla meditasyon derslerine gitmeye başladım. Sakin kalamıyordum. İçimde biriktirdiğim öfke iç sesimi dinleyerek hafifleyecek gibi değildi. Bir sürü iç sesim vardı. Beni yargılayan, beni küçük gören, terk edildiğim için bana acıyan, dik duramadığım için bana gülen, işten çıkarıldığım için bana sesini bile artık duyurmayan bir sürü iç sesim vardı. Onlara laf anlatmaya çalışıyordum. Her birine kendimi savunuyordum. Bir de susturmak için çok fazla konuşmak gerekiyordu. Derken insanlar beni parmaklarıyla gösterip gülmeye başladılar. Bazıları yanımdan panikleyerek uzaklaştı. İç seslerim yetmezmiş gibi bir de çevremdeki kalabalıklar da beni yadırgıyordu. Başak telefonda dünyanın en büyük sorununu çözmeye ant içmiş gibi "Sen iyi değilsin," demişti. Sesimi çok çıkarmadan, belli belirsiz "Ne yapalım!" diye homurdanmıştım.

Biraz aksi ve huysuz görünebilirim dışarıdan. Başak da eminim bazen böyle düşünüyordur. Bu telefon konuşmamızdan sonra beni zorla bir beyin cerrahına götürüp beynimdeki en ufak hücreyi dahi görebilsinler diye iki saat boyunca tabuttan bozma bir aletin içinde kirpik bile kıpırdatmadan durmama neden oldu. Doktor sonuçları eline alıp "Tertemiz," dediğinde artık bu işi kovalamanın alemi olmadığına karar verdim. İşte bu kararımdan sonra Başak beni çok uzun süre aramadı. Bugüne kadar...

"Sana öncelikle şunu sormam gerek," diyor Başak. "Geçen gün alt komşunun üzerine yürüdüğün doğru mu?"

Sorduğu soru beni geriyor.

"Hayır o benim üzerime yürüdü."

Başak'ın nefes alış verişinin hızlandığı duyuyorum. Neden heyecanlandığı konusunda bir fikrim yok ama bu sefer beni sinirlendiriyor.

"Neden yaptın bunu? Adam seni polise şikâyet edeceğini söyledi," diyor ve o anda hissettiği çaresizliğin boğazından yükselişini duyuyorum. İşin kötü tarafı onun neden bu kadar kızgın olduğu konusunda hâlâ bir fikrim yok.

"Adam benim üzerime yürüdü Başak. Bana deli dedi. Neymiş efendim, sürekli konuşuyormuşum. Ha bir de çok komik, geçen gün balkonda rakı içtim, yok kendi kendime kadeh tokuşturuyormuşum, hayalî arkadaşlarım varmış. Kardeşim dedim, sen benle dalga mı geçiyorsun? Deli misin nesin? Sen delisin asıl, dedi. Mahallenin delisi diyorlarmış bana," diyerek karşılık veriyorum. O da beni anlamış olacak ki cevap veriyor.

"Sen deli değilsin. Sen sadece herkes gibi değilsin. Hem o herif gibi bir aptal olmaktansa deli olmak çok daha iyi bir şeydir. Sadece sana zarar vermelerinden korkuyorum. Seni incittiklerinde sen de onları incitmek istiyorsun. Buna bir son vermelisin."

Başak, ailenin en büyük çocuğu olduğundan mıdır yoksa annemin yerine geçerek bize annelik yapmak zorunda

Şeyma Türk

kaldığından mıdır bilemiyorum ama bazen hayatımı yönlendirmek konusunda ciddi baskılarını hissediyorum. Benden sekiz yaş büyük ve gençliğini bana ve kardeşime bakarak heba ettiğini söyleyebilirim. Bizimkilerin neden bu kadar uzun aralıklarla çocuk yapmak istediğini hiç anlamamışımdır. Kardeşimin de benden on yaş küçük olması bende aslında arkadaş olsun mantığıyla değil kazara oldu pişmanlığıyla hareket ettikleri hissiyatını uyandırıyor. Bazen Başak'ın da gençliğinin intikamını alma amacıyla üstüme bu kadar düştüğünü düşünüyorum. İğneleyici ve kaba sözlerime hiç aldırış etmeden bana karşılıksız iyi davranması da böyle acımasız şeyler düşünebildiğim için suçluluk duymama neden oluyor. Yine de ben onu senelerce görmesem bile aklından neler geçtiğini herkesten daha iyi anlayabilirim. Şu anda da olduğu gibi.

"Sakın bana doktora gitmem gerektiğini söyleme"

"Yarın sabah on birde. Sana adresini göndereceğim," diyor ve yüzüme kapatıyor. Hâlâ telefonda olduğuna inanmak isteyerek birkaç defa "alo" diyorum. Kulağımda çınlayan bozuk telefon sesiyle birlikte küfürleri yüzüne bir bir sıraladığımı hayal ediyorum.

O da beni deli sanıyor. Hâlbuki tek yaptığım kendi seslerimle konuşup onlarla ortak bir yol bulmak. Benim tüm iç seslerim birbirine düşman, hepsi bir ağızdan konuşuyor. Tek anlaşabildikleri konu; benim ne kadar zavallı bir adam olduğum. Ben de onlara kendimi anlatmaya çalışıyorum. Delilik yapıyorsam kendime... İnsanlarsa her gün birine bir delilik yapıyor. Herkes her gün bir deliliğe göz yumuyor. Herkes birbirini delice aşağılıyor, delice eleştiriyor, delice yeriyor, delice seviyor, delice nefret ediyor... Sonra herkes bu delilikler yüzünden kendi kendine konuşmaya başlıyor. Yürürken, yemek yaparken, film izlerken, arkadaşlarıyla konuşurken... Tek farkımız; onlar bunu sessizce yapıyor. Kimsenin neden delirdiğini sorgulamıyorum. Bunun bir tedavisi de yok. Burası deli dünya. Herkesin deli olduğu bir dünyada bir deli kalkıp beni "deli" ilan ediyor. Öyleyse tüm deliler içerisinde ulaştığım bu makamı seve seve kabul ediyorum.

EN ÇOK AKŞAMÜSTLERİNİ SEVER

"Ben unuttum mu?" diye sordu, susmak kaldı bana sadece.

...

O gün bütün korkularını, bir de lacivert paltosunu alıp sokağa çıktı; o yüzdendi bu gürültü, eve gitme zamanı daha kapıdan çıkınca gelmişti de, inat etti. Yılın son gününde kendisine hediye ettiği, kırmızı kurdeleyle bağladığı hayalini yaşamak istedi. Yeni birkaç hatıra edinebilirdi sokağa çıkarsa, korksa da yapmalıydı bunu fakat adımları küçüldü evinden uzaklaştıkça dizleri titredi, kafasının içinde yılların sesleri bir olup konuşmaya başladı. Gücü yetmedi, geri döndü, evinin kapısında durdu bir süre ne pişmanlıklarını hatırlayabildi ne de sevinçlerini, o korkunç boşlukla yıllardır nasıl baş ettiğini düşündü, sadece sokağa baktı, sessizlik istedi, daha fazla sessizlik.

Bir şeyler beklediğini biliyordu, o yüzden sokağa çıkamamasının verdiği yenilgi solmaya başlamıştı bile. Evindeki en sessiz yer, küçük pencereli, az eşyalı güneşli bir odaydı. Güneşe baktı, soluyordu yavaş yavaş. Zaten en çok akşamüstlerini severdi o, sandalyesine oturdu, pencereye dikti gözlerini ve bekledi. Ocakta her akşam demlediği, her akşam da bitiremediği çayının suyu fokurdamaya yeni başlamışken güneşin son sarıları evine yaklaşmışken çaldı kapısı. Sessizlik, işte bir tek o bozuldu, geri kalan her şey yerli yerindeydi, haftalardır oyununu ezber etmiş ve sahneye çıkacağı an son kez derin bir nefes alan bir oyuncuydu o an hepsi, beklediler.

Ben girdim içeri, o tanıdık koku sardı ellerimi, sessiz ve renksiz o koku. Tek bir çiviye duvarına astığı lacivert paltosunu gördüm önce, "En son ne zaman giydi acaba?" diye düşünürken hemen mi olur, hiç mi söz dinlemezler, gözlerime doldu yaşlar. Oraya gelebilmek için topladığım tüm gücümü ağlamamaya harcamak zorundaydım şimdi; oysa hatıra daha yeni başlıyordu, dayanmalıydım. Ne zordu, bütün vücudum o anda çözülecekken ayakta durmak için savaşmak, ağlamamak için tavandaki lekenin neden olmuş olabileceğine dikkatini vermeye çalışmak. Ne zordu senede sadece bir gün, ölümüne yaklaşan her yılın son günü onu görmek.

Ağlamadım, onun yerine o küçücük kalmış, titrek kadına sarıldım. Kollarımın arasına et ve kemik değil, hatıralar, umutlar doldu o an. Zordur yapamadıkların çarpınca yüzüne, tokat oldu tüm umutlarım birden. Sonra çözüldü kollarım, sırada göz göze kalmak vardı fakat ikimizin de cesareti yoktu buna, onun yerine sessiz odasına yöneldi yavaş adımlarla, bana hiçbir şey demezdi de bilirdim fazla konuşmamam gerektiğini, mabediydi o oda onun ve orada sadece anılar konuşurdu. Çay koydu bir bardak, akşamüstünün son ışıklarının en sarı düştüğü yere oturdu sonra; gözleri titrek, elleri daha titrek baktı bana, ardından çekmecesine takıldı gözleri.

Hayatını saklıyordu çekmecesi, yaşadığı her anı unutmamak için çabaladı ömrü boyu, nasıl bir korkuydu onunki kimse anlamadı. Unutmaktan ölesiye korktu, o yüzden yazdı, sakladı, biriktirdi, eskimesine izin veremezdi yaşadıklarının. Ne derin oldu sonuçları, ne derine oydu yaraları, ne dertmiş, ne delirten dertmiş bilemedi. Unutmak ne kadar kolay ve ne kadar zordu, o ise neresinde durduğunu hiç göremedi.

Çekmecede hâlâ gözleri, akşam güneşi sapsarı düşüyor odaya, yüzü ise bembeyaz. Bana bir şeyler anlatmak istiyor sanki belki özür dilemek, çocukları sormak ya da en azından "Seni özledim," diyebilmek. Sözcükler, kelimeler, umutlar dökülüyor elbisesinden ayağa kalkınca, benim gözüm o umut döküntüsüne takılıyor, artık başımı kaldırmak çok zor.

Gözlerim yerde, bir sonraki hareketini görmem için bakmama gerek yok. Bazı kızlar annelerinin örgü örüşünü, kahve yapışını, domates doğrayışını ezberler fark etmeden, ben anılar nasıl saklanır, ne zaman saklandıkları yerden çıkartılır hepsini ezbere biliyorum. Burada otururken, dinlerken hareketlerini, beklerken; aslında sadece düşünmemeye çalışırken ama her seferinde daha kötü yenilirken umutlarım tek tek üşüşüyor yine, gitseler... Çekmecesini açıyor şimdi, kimisine hafif bir hışırtı gibi gelebilecek ama bana yaşadığı bütün yılların çığlığı kadar gürültülü gelen o sesi duyuyorum. Birazdan anılarını, umutlarını biriktirdiği; âşık olduğu, çocuklarını büyüttüğü o defterlerden birini seçip bana okumamı söyleyecek, düşüncelerim o an dağılıp kayboluyor sessiz odada.

Artık şikâyet etmekten yoruldum, karşı koymak gibi bir niyetim de yok. Acı var sadece içimde, o defterlere yazılan her cümlenin bizim yaşayabileceklerimizden çaldıkları geliyor aklıma, ben de delirmemeliyim, dayanıyorum yıllardır. O ne kadar hatırlamak istiyorsa ben o kadar unutuyorum. Ne giydim, ne yedim, ne düşündüm unutuyorum; isteyerek yapıyorum bunu, yarınıma bir şans verebilmek adına

Alper İstanbullu

yapıyorum. Zaten insan ne kadar unuttuğunu düşünse de, her çabaya rağmen geçmişin en derin hatırası hep içindedir. Ben de bugün yine buradayım, okuyorum on yedi yıl öncesini. Üniversiteye başladığım zamanı anlatmış uzun uzun, kapıdan girdiğimde bekletmeyi başardığım o yaşlara daha fazla karşı koyamıyorum. Adım, okulumun adı, annemin el yazısı gözyaşlarımla buğulanıyor, dağılıyor. Ben de dağılmak istiyorum, ne sıkıntıymış, ne bıktıran acıymış...

Odadan çıkmış, ne zaman fark etmedim. Sesler geliyor mutfaktan, yeni bir çay dolduruyor bardağına. Görmem için bakmama gerek yok, lacivert paltosu asılı hemen kapının arkasında, kum rengi duvara tek bir çiviyle, küçük çaydanlığı da son demini vermek üzere... O en çok akşamüstlerini sever; sebebi rengidir der kimi zaman, kimi zaman da hüznü. Bence aradadır akşamüstleri, ne gündüzdedir, ne gecede; ne beyazdır, ne siyah, tam da onun gibi.

Yalnızım burada, akşamın ilk siyahı, günün son ışığıyla buluşuyor, bana daha da yaklaşıyor camı delip geçen ışık; sapsarı, tam da sevdiği gibi. Ben on yedi sene önce yazılan yapraklara ağlamaktan başka ne yapayım bilmiyorum. Birazdan yanıma gelir, duymak ister yıllar öncesinin bir aralık ayının ilk pazartesini. Kendisi yaşamamış, kendisi yazmamış gibi dikkatle de dinler ben susana kadar. O kadar yoruldum ki bu oyundan, geçmişini arayan ve yıllardır da kendini kandırmaktan, korkmaktan başka bir şey başaramamış bu kadına anılarını okumaktan. Hele o sorusu... Her sene, nasıl parçalanıyorum göremiyor, sanki inadına, beni kırmak için soruyor bitirince okumayı:

"Ben unuttum mu?"

O en çok akşamüstlerini sever; gün henüz bitmemiştir, akşam ise taptazedir.

Oğuz Kaan Boğa

AYLAKLIĞA ÖVGÜ: SLACKER ÜZERİNE

Günümüz bağımsız sinemasının önemli isimlerinden Richard Linklater'ın sinema anlayışının tohumlarının, *Slacker* ile atıldığını söylemek isabetli olacaktır. Sonrasında onu daha çok seyirciye ulaştıran *Before Sunrise* üçlemesi, *Waking Life*, *A Scanner Darkly* gibi daha ziyade "an" odaklı, monolog, düşünce akışı, dışavurumcu bir düzlemde ilerleyen filmlerinin, köklerini ikinci uzun metraj filmi *Slacker*'da açıkça görmek mümkün. Hatta Linklater, *Waking Life* (2001) filminde Holy Moment (Kutsal An) bölümünde anlatıldığı üzere, filmlerin (genel bağlamda hikâyelerin) belirli bir yapı üzerine inşa edilmesi fikrinin yersizliği ve asıl önemli olanın kutsal anı yakalamak olduğu fikrini öne sürer. Nihayetinde, yönetmenin *Slacker*'da bildiğimiz klasik-dramatik yapıyı tamamen bozarak belirli bir veya birkaç karakter üzerinden hikâye anlatmak yerine, düzinelerce film kişisi oluşturarak sadece birbirlerinin hayatlarından bir "an" için geçen insanlar olarak resmetmeyi tercih eder. Bunu sağlamak için de yönetmenin fazlasıyla plan sekanslara başvurduğu görülür. Herhangi bir filme oranla, film boyunca çok az sayıda kesme vardır. Buna mukabil, Linklater filmlerinde sıkça rastladığımız günlük sokak dili ile herhangi bir karakteristik özellik göstermeyen dönemin Amerikan toplumunun tipolojisi düşünülerek film kişileri oluşturulur. Hatta, Linklater'ın Austin, Texas'da büyüdüğü ve filmin de o bölgede geçtiği gerçeği göz önüne alınırsa, film kişilerinin gerçek hayatta tanıdığı insanlardan oluştuğu ihtimali daha da yükselir. Uzun monolog ve diyalogları tercih etmesinin yanı sıra, bunları birçok esere yaptığı atıflarla da süsler. Örneğin, sadece filmin girişindeki uzun monologda *The Wizard of Oz*, *Frank Zappa* ve *The Omega Man* referansları göze çarpar.

Filmin giriş bölümü, otobüsten inerek taksiye binen bir adamın -ki bu adam yönetmenin ta kendisidir- revize ettiği bir paralel evrenler teorisini anlatmasıyla başlar. Bu teoriyi *Oz Büyücüsü*'nde Dorothy'nin karşısına çıkan birçok yoldan birisini seçmesi örneğiyle anlatması da enteresandır; zira sonrasında film boyunca her bir film kişisinin yaptıkları seçim ve seçtikleri yolun filmin akışına karar vermesi gibi bir durumla karşılaşırız. Taksiden indiğinde bir arabanın yayaya çarpması ve sonrasında kameranın arabadaki kişiyle devam etmesiyle sürekli film kişilerinin birbirlerine dokundukları an kadar ekran süreleri olur. Üstelik bu seçim konusu o kadar varoluşsal bir hâl alır ki, film için *Slacker* isminin seçilmesi, adeta aylaklığı, bütün gün oturup eyleme geçmeyen insan figürlerini haklı çıkarma çabası gibi görünür. Örneğin, röportaj veren film kişilerinden birinin: *"Kötü bir hayatım olabilir; ama en azından bunu sağlamak için 'çalışmam' gerekmiyor,"* demesi, birçok açıdan filmin önermesini ön plana çıkarır. Öte yandan film için ilk düşünülen isim benzer bir temayı ileri süren The Nobody Boy'dur. Yönetmenin diğer filmlerinde de yoğun olarak hissettiğimiz, nihilist alt-metinlerin ön plana çıkarılmasından *Slacker*'ın da payını fazlasıyla aldığını söylemek gerekir.

Öte yandan, Fellini'nin *Aylaklar* (İ Vitelloni, 1953) filminin aksine, Linklater'ın tercih edilmiş bir aylaklığı resmettiği, hatta bahsedildiği üzere bunu rasyonalize etmeye çalıştığı bir düzlem kurulduğu görülür. Nitekim, film boyunca karşılaştığımız diyaloglar ve monologlarda, Amerika'daki sosyo-kültürel durumdaki durağanlık, 60'lardaki protest dönemin çoktan sona erişi, 70'lerde yaşanan enflasyon gibi bazı ekonomik problemlerin hemen hemen çözüme kavuşması, 80'lerde oluşan "paranın her şeye çözüm olduğu" algısı ve Amerikalılarda yeşeren "bireysellik" -ki burada kastedilen aslında egosantrik ve materyal bir bireyselliktir (yaşlı anarşist karakterin Nietzsche'nin *Güç İstenci*'ni okuması buna örnek olabilir)- toplumun sessiz değişim çığlığı atan uyumsuzlarını (misfits) gelecek -hatta şuan- kaygısına boğar; lakin içinde bulundukları durumu yorumlarken fazlaca paranoyak davranışlar sergilediklerini film boyunca gözlemlemek çok olasıdır. Kuşkusuz bu paranoyanın yersiz bir paranoya olduğu ima

Nurdan Uykal

edilmez. Yine de eyleme geçme konusunda bir engel teşkil eder. Nitekim, hükümetin politikalarını, vergi sistemini eleştiren ve harekete geçilmesi konusunda insanları ikna etmeye çalışan gencin, bunları anlatmaktaki asıl sebebi protest yazılarla bezeli tişörtlerini satmak istemesidir. Ek olarak, bazı film kişilerinin, Kennedy suikastı, uzay koloniciliği, sera gazları, çizgi filmlerdeki korkunç alt metinler gibi toplumun büyük kesimi tarafından "komplo teorisi" olarak görülecek düşüncelerinin dışavurumunu görürüz. Aslında Linklater'ın burada vurgulamaya çalıştığı en sağlam bakış açısı da budur. Klasik hikâye yapısını tamamen paramparça etmesine karşın aylaklık kavramı etrafında gezinir ve sıradan bir gün içinde yaşanan sıradan diyalogları ve karşılaşmaları bir temel üzerine oturtarak 80'ler Amerikan toplumunun gündeminin etkilerinin genel bir portresini çizer. Nitekim bu dönemde, toplumun anlayışına benzer bir şekilde, hırsları doğrultusunda zengin olabilmiş ve sadece şık giyinen insanları görebileceğimiz *Dallas* (1978-1991) gibi televizyon şovları popüler olmuştur. Hatta *Slacker*'da Madonna'nın "*Material Girl*" şarkısındaki "it's a material world and I'm a material girl" dizesini bir film kişisinden duyarız.

"Çalışmak abartılmış bir erdemdir."
Aylaklığa Övgü, Bertrand Russell

Bütün bunlara rağmen, filmdeki karakterlerin sistemin işleyişi hakkındaki sorgulamalarının isabetliliği konusundaki farkındalıklarının "aylaklık" sayesinde elde edildiğini görürüz. Richard Linklater'ın bu konudaki yaklaşımı Bertrand Russell'ı andırır. *Dazed and Confused* (1993) filminde de 1976 yılında bir lisenin mezuniyet gününde yaşananları anlatmayı tercih etmiştir. Çünkü Linklater'ın asıl elde etmek istediği, geleneksel anlamda bir olay örgüsü oluşturmak yerine, hayatın içinden yakalanan enstantanelerle gerçeği yansıtmaktır. Örneğin, filmde bir bıçaklanmaya şahit olan film kişilerinden biri, gördüğü olayın sahteliğinden yakınarak televizyon ve video kasetlerin daha etkili görsellere sahip olduğu konusuna değinir. Burada da bir bağlamda David Hume'un ide kavramı yerine kullandığı impression (duyum/izlenim) kavramına benzer bir örnekle karşılaşıyoruz. Tecrübelerimizle elde ettiğimiz her anının zihnimizdeki izlenimleri ne kadar güçlü olsalar da duyularımızla tecrübe ettiklerimiz kadar güçlü olamaz. Duyumların da zihin olmadan var olması söz konusu değildir. Fakat bu noktada, televizyon kuşağı içine doğmuş bir neslin duyumlarını yaratan tin'in de televizyon olduğu gerçeğiyle karşılaşırız. Nitekim, film kişisi, bıçaklama hadisesindeki bıçak darbesinin ve kanın gerçek gibi görünmeyişinden yakınır. Aslında bu durumda aklın a priori bilgilerinin olmadığı gibi bir sonuç çıkarabiliyor olsak da Linklater'ın vurgulamak istediği sisteme dair bir göndermedir.

İpek Atcan

KÖŞESİZ KÖŞE: SON - BAHAR

Sonbaharı sever misiniz? Bence sonbahar en acayip mevsimlerden biri. Rengiyle, kokusuyla, insana verdiği duygu durumuyla... Rengini sevmeyen yoktur herhâlde? Yeşille kızılın, kırmızıyla kahverenginin harmanlandığı; bir yandan hüzün, bir yandan mutluluk veren o renkleri sevmemek zor olmalı zaten. O yerdeki kurumuş yapraklara basmanın keyfi de bir başkadır. Tebessümle karışık göz dolmasına sebebiyet verebilir. O yaprakların üstünden yürürken aklından nelerin geçtiği de çok önemlidir.

Sonbaharın kokusunu sevmeyen biri ile pek karşılaşmadım bugüne kadar. Havanın serinliğinden midir bilinmez ama insanın içine ferahlık veren bambaşkaymış gibi gelen bir hava vardır sonbaharda. Yağmurlu günlerde topraktan, çimenlerden ve hatta betondan çıkan kokunun güzelliği ise paha biçilmezdir. Ciğerlerini patlatacak kadar derin nefes alıp içine çekmek istersin havayı da kokuyu da. Yaz yağmurunda veya kışın soğuğunda alamazsın o kokuyu. Sabahları uyanınca heyecanla pencereyi ya da balkon kapasını açma sebebidir o koku. O hava üşütmez ama tatlı tatlı ürpertir.

Sonbaharın duygu durumu en kafa karıştırandır muhtemelen. Evet, her zaman hafif bir melankoli vardır ama bir umut da taşır sonbaharın duygusu. Yazın rehaveti ve boşvermişliğinden, kışın insanı yataktan çıkmaktan alıkoyan kasvetinden uzaktır. Yenilenme hissi verir. 1 Ocak'tan veya herhangi bir pazartesi gününden daha bir "başlangıç" gibidir sonbahar.

O rengi gördüğün, o kokuyu aldığın, o duygu durumu ile buluştuğun an "başlamak" istersin. İşe giderken ki ruh halin değişir. Sabah kalktığında ilk iş sevgiline, "Seni seviyorum!" demek istersin. O sabah içtiğin kahvenin tadı da kokusu da bir başka güzeldir. Daha yavaş yürürsün sokaklarda, renkleri hafızana kazırsın, havayı içine çekersin. Hatta o telefon anında o cepten çıkar ve bir sürü fotoğraf çekersin. Gördüğün renkleri paylaşmayı istemek de bir parçasıdır sonbaharın. Yaprakları eze eze yürürsün. Bazen kızgınlıkla, bazen mutlulukla ama sesi her türlü huzur verir. Sabahın serinliği hoşuna gider. Bazıları yazı özler o anlarda ama şikayetçi de olmaz. Sonbaharın öyle garip, herkesi kucaklayan ve herkese kendini sevdiren bir tarafı vardır. Melankolisi bile hoş karşılanır zaman zaman. "Son" dediğimiz şey her zaman hüzünlü ve üzücüdür ama içinde "son" geçen bu bahar bunu yıkıp geçer kimileri için...

Ataol Behramoğlu'nun "Eylül Sabahının Serinliği" bunu çok güzel anlatanlardandır mesela...

Eylül sabahının serinliğini
Yaprakların serinliğini
Ciğerlerime dolduruyorum
Sessizlik ve serinlik
Birleşiyor
Yıkanmış güvercinler
Ve çok uzakta bir tren sesi
Her zaman yeniden başlamak duygusu
Doğuyor içimde
Her uyanışımda
Düşmanlarımı bağışlıyorum
Daha çok seviyorum dostlarımı
Her uyanışımda
Eylül sabahının serinliğini
Yaprakların serinliğini
Yüreğime dolduruyorum

Ama... Ama tabii bazıları bunları görmek istemez. Kim bilir belki de gerçekten hissetmez. O da bir tercihtir. Belki de "son bahar"dır. İşte orada da neden Cemal Süreya'dan "Eylül'dü" devreye girmesin ki?

Dalından kopan yaprakların
Sararan yanlarına yazdım adını
Sahte bir gülüşten ibarettin oysa.
Ve hiç bilmedin ellerimin soğuğunu.
Eylül'dü...
Di'li geçmiş bir zamandı yaşadığımız
Adımlarımızın kısalığı bundandı
Bundandı gözlerimin durgunluğu.
Sarı sıcak cümlelerde sözün kadar yalan,
Ellerin kadar ıssız,
Sen kadar zamansız molalar veriyordum
Ve çocuksu bir bencillikti hüznümüz.
Eylül'dü...
İzlerini çizdiği zaman ansızın gidişin,
Şimdi yoktu bi anlamı suskunluğun.
Çırılçıplak kalakaldım sessizliğinin orta yerinde.
Sonra sesime yankı vermeyen uçurumlar kıyısında
yürüdüm bir zaman
En çok sesini aradım.
Gözlerinse asılı bıraktığın yerdeydiler hâlâ.
Gözlerini sildi zaman...
Dedim ya... Eylül'dü.
Savruluşu bundandı kimsesizliğimizin.

Deniz Ardıç

Cansu Cindoruk Ayhan

AYNI ÇEMBERİN ÜZERİNDE

Sabah uyandım.

Gece uyandım.

Zamanı, gözümü dahi kırpmadan kaybettiğimi anlayınca tam dört gün, dört gece duvarlara baktım. Avuç içlerimden akıp giden su tanecikleri misali ne akrebini ellerimde tutabildim ne de yelkovanını...

Şimdi, şu beş para etmez aklımı kaybetmeme beş vardı.

Saatler gece yarısını vurduğunda önce köpekler göğe doğru uluyacak sonra gece kuşları kendi aralarında fısıldaşacaktı. İşte ben tam o sırada yine seni aramaya çıkacaktım. Ayaklarıma kadar uzanan yırtık bir paltoya sarınacak şehrin bütün kirli yüzünü ağır ağır arşınlayacaktım. Önce yokuşları yalayıp yutacak sonra kendimi bir tepeden aşağı yuvarlayacaktım. Parmaklarımın az ötesine uzanan upuzun bir çöplüğe gözlerimi dikecek tırnaklarımla ezdiğim izmaritlerimi savuracaktım. İnce bir rüzgâra kapılan küllerin içinden yeniden ayağa kalkacak sesim soluğum kesilene dek bağıracaktım.

"Nerelerdesin?" diye soracaktım önce. Sonra sesim yankılanınca kendi sorularımı kendim cevaplayacaktım. Gecenin en karanlığında, bir uğursuzun bile uğramayacağı şu kara delikte ne yapıyorum diye kendimi de sorgulayacaktım. "Öldün mü, kaldın mı?" diyecektim en sonunda. "Hiç değilse, gittiğin yerleri anlat" diye sayıklayacak; sayıklarken tükenecek, tükendiğimi sandığım noktada ise yeniden çoğalacaktım. İçimdeki özleminle bir iken beş olacak beş ayrı suretimle yine peşinden dolanmaya başlayacaktım. Bir suretim boş yatakların altını yoklayacak, bir diğer suretim duvarlara yaslı kapıların ardını kurcalayacaktı. Bir başka suretim karanlık çukurların içine girecek öteki ise ormanların derinliklerine sızacaktı. Ben ise, en sonuncu suret olarak, henüz mezar taşı bile konmamış kabirlerin içinden seninkini arayacaktım. Sonra içlerinde umut kırıntıları barındıran bütün suretlerimi kor ateşlerde yakacak ve yokluğunla baş başa kalacaktım.

Bir sabah daha uyanacak

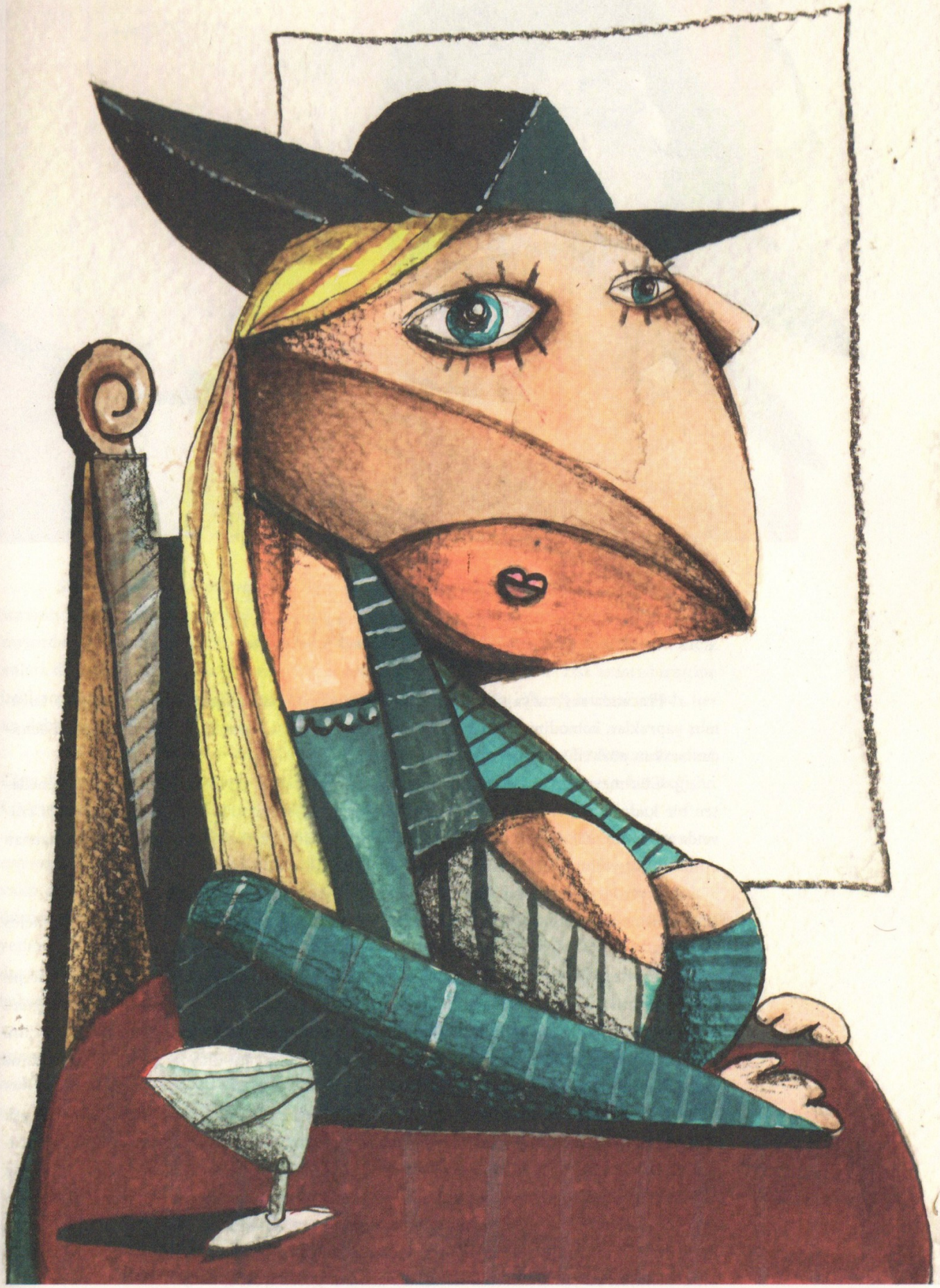
Ölene dek, bir gece daha uyumayacaktım.

Zamanla seni de hiçliğe kaptırdığımı anlayınca önce dolaptaki eşyalarını yerlere dökecek sonra banyoda asılı duran havlunu bir güzel katlayıp gönlümün en sıcak köşesinde saklayacaktım. Ardından evimiz senin gittiğini duyan konu komşuyla dolup taşacaktı. Ben ise, hâlen nefes alıyor olmanın verdiği cılız bir kuvvet ile, birbirlerine sarılıp ağlayan insanları ağırlayacaktım. Günden güne kapımızı çalanların sayısı azalacak senden geriye kalan eşyalar tükenmeye başlayacak ve geride benim ruhsuz bedenimden başka bir şey kalmayınca bizi kimseler arayıp sormayacaktı. Herkes gittiği vakit, şu paramparça olmuş vücudunun başında toplanan akbabalar, evimize uğrayıp ağlaşmalarımıza katılacaktı. Sonra o aynı akbabalar, evimizin derinliklerine dalıp gömleklerini, kazaklarını ve hatta kitaplarını kurcalayacaktı. Ben ise o sırada gözyaşlarımı dindirmekle meşgul olacak ve ne olup bittiğini yine anlamayacaktım.

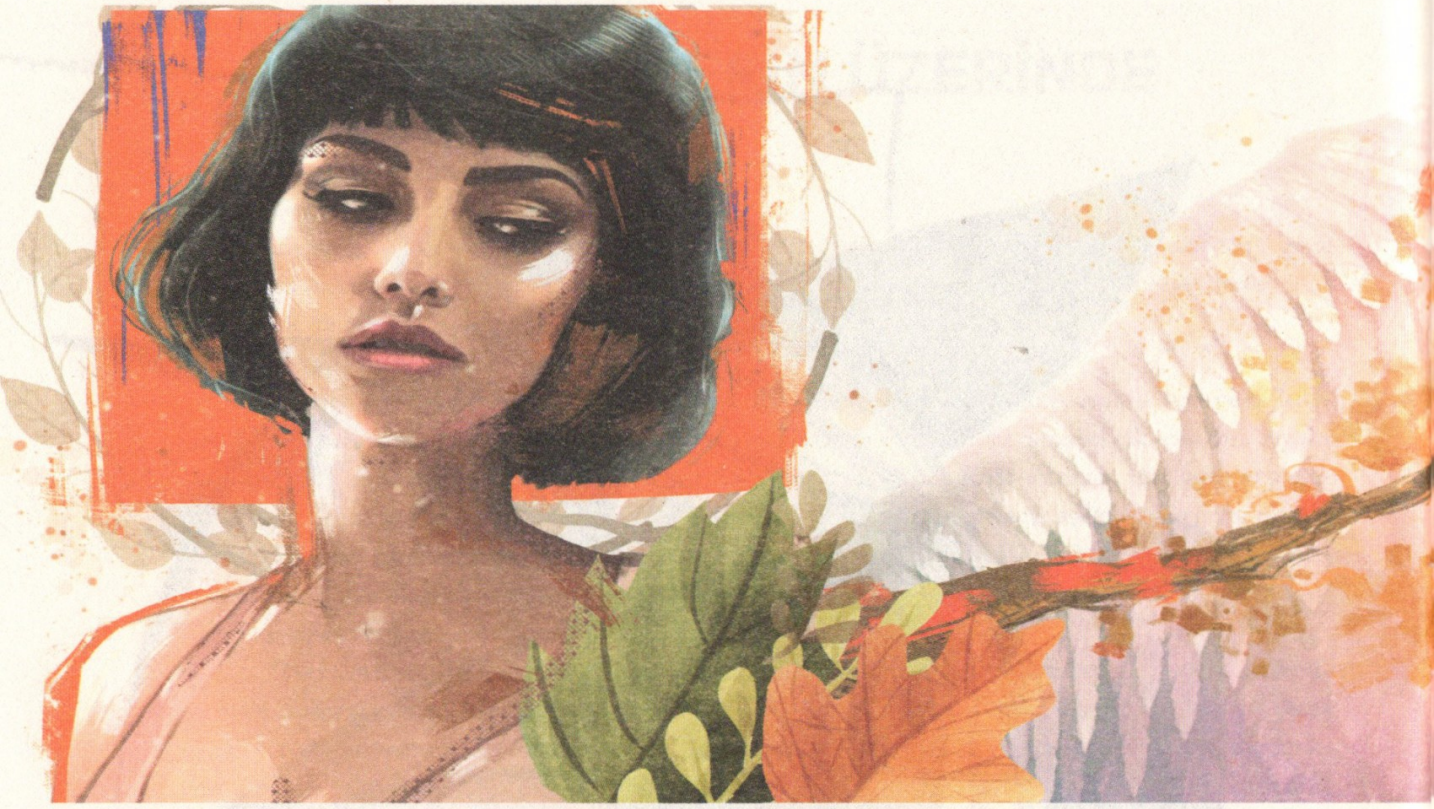
Bizi terk edişini de hiç anlamadığım gibi...

Şu akbabaların biçareliğine gülüp duracaktım.

Birer birer eşyalarınla beraber aklımı da kaybetmeye başlayınca konu komşu yine etrafımda toplanacak zararsız olduğumu anlayınca ise beni şu delirmiş hâlimle baş başa bırakacaktı. Sonra ben bir başıma kalınca yine seni aramaya çıkacaktım. Ayaklarıma kadar uzanan yırtık bir paltoya sarınıp şehrin bütün kirli yüzünü ağır ağır arşınlayacaktım. Önce yokuşları yalayıp yutacak sonra kendimi bir tepeden aşağı yuvarlayacaktım. Parmaklarımın az ötesine uzanan upuzun bir çöplüğe... Derken bu lanetli döngüyü de bir nevi sonlandıracaktım.

Ömer Faruk Yaman

Sumru Uzun

MASAL KUŞU

Fincanda soğumaya yüz tutan çay, duvardaki tel panoya mandalla tutturulmuş kurumuş yapraklar, komodinin üzerinde dağınık duran geçmişi yansıtan fotoğraflar, yatağın ucundan sarkan püsküllü battaniye...

Güz mevsiminde sıradan bir detay olmaktan uzakta, zihnindeki düşüncelerle cebelleşen bir kadın... Kuşlarla ilgili bir belgesel izlerken hayatının anlamını onların kanatları arasında arıyordu. Zihnindeki sorular adeta bir Çin Seddi gibi bugününden geleceğine uzanan aşılması güç yolları önüne seriyordu. Telefonu titredi.

1 yeni mesajınız var!

Ekranda beliren ismi okuduğunda, hissettiği heyecandan bir anlığına güçlükle nefes aldı.

Çayı soğurken dünya dönüyordu. Belgeselde dış sesin söylediğine göre, kafası karışık kuzey sumrusu uçarken yuvasını bulamıyordu. Bir anlığına evrenin kendisiyle konuştuğunu hissetti. "O kuş ben olmalıyım," dedi içinden. Duygularıyla kanat çırpıyor fakat karmaşık zihni yüzünden yuvasını bulamıyordu. Uçtukça uçuyor, düzeni alt üst oluyor, aşk rüzgârı bedenine değdiğinde ürperiyor, ne yapacağını bilemiyordu.

Genç kadın bu güzel sonbahar gününü evde tek başına geçirirken dünya üzerinde aşk için adımlar atılıyor, konusu aşk olan romanlar yazılıyor, âşık insanlar el ele sokaklarda yürüyor, Eros aşk oklarını fırlatmak için bir çift yürek arıyordu. Aynı dakikalarda Roma'da Aşk Çeşmesi etrafında toplanan insanlar aşkı dileyerek çeşmeye bozuk paralar atıyor, romantizmin sembolü olan Eyfel Kulesi'nin önünde çiftler yeni fotoğraflar çektiriyor, kalpleri aşkla atan insanların enerjisi evreni güzelleştiriyordu. Aşk bununla yetinmeyip bir masal kuşu olmak isteyen bu yalnız kadının hayatında kendini gösteriyordu.

Erişcan Türk

Soğuk çaydan bir yudum daha alıp bilgisayarı kapattı. Kararan ekranda kendi yansımasını gördü. Gözleri parlıyordu. Ekrana yaklaşıp bir kez daha yansımasına baktı. Yanılmıyordu. Ne kadar kontrollü olursa olsun, gardı düşüyordu. Birlikte sohbet ettikleri kısacık anları düşünürken yüzünde beliren gülümseme her şeyi anlatıyordu. O kısa anları birbirine bağlayarak oluşturduğu aşk ipliklerini yüreğinin etrafına sarıyordu. Yüreği bir makaraydı, her an daha çok aşka sarılan...

Birkaç gündür zihnini meşgul edip tedirginlik yaratan düşüncelere bırakmıştı kendini. Eğer durumunu kabullenip aşkla bir anlaşmaya varırsa hayatında çoğu şey için bir değişim başlayacaktı. İçten içe istediği bu muydu?

Değişimden hoşlanmayan alışkanlıklarının gölgesinde kalmak ona bir şey kazandırmıyordu. Aksine zaman kaybediyordu. Eğer aşktan korkuyorsa, bu korkusuyla yüzleşmenin vakti gelmişti. Gerekirse zırhını giyip cesur bir hamleyle aşkın karşına çıkmalıydı. Bunları düşünürken yeniden gülümsedi. Ne kadar kötü olabilirdi ki? Savaşı kaybetmesi durumunda yeniden püsküllü battaniyesinin sarktığı bu yatakta, belgesel izlerken komodinin üzerinde duran bir kutu mendille gününü geçirirdi. Ne de olsa masallarda aşktan ölen birinden hiç bahsedilmiyordu.

Yüreğinin sesi, zihnindeki gri bulutları dağıtırcasına "Hadi!" dedi. Yüreğini sarsan duygunun aşk olduğunu hiç sorgulamadan kabul ettiğine göre devamını türlü ihtimallerle düşünmek anlamsızdı. Yaşamadan nasıl bilebilirdi ki? Yataktan kalkıp kendini eve hapsetme kararını çöpe attı. Mesajı okudu. Üstünü değiştirip mesaja yanıt verdi.

"Geliyorum."

Kendini ilk defa bu kadar kararlı hissediyordu. Sözleştiler, Kuğulu Park'ta buluşmak üzere.

Bir sonbahar gününde, aşka inanan genç bir kadın masal kuşu olup zihnindeki karışıklığı yok saydı. Yuvasına ulaşmak üzere, aşkla uçmaya başladı!

Günün şarkısı: Hugh Grant & Drew Barrymore/Way Back İnto Love

Hazal Kebabci

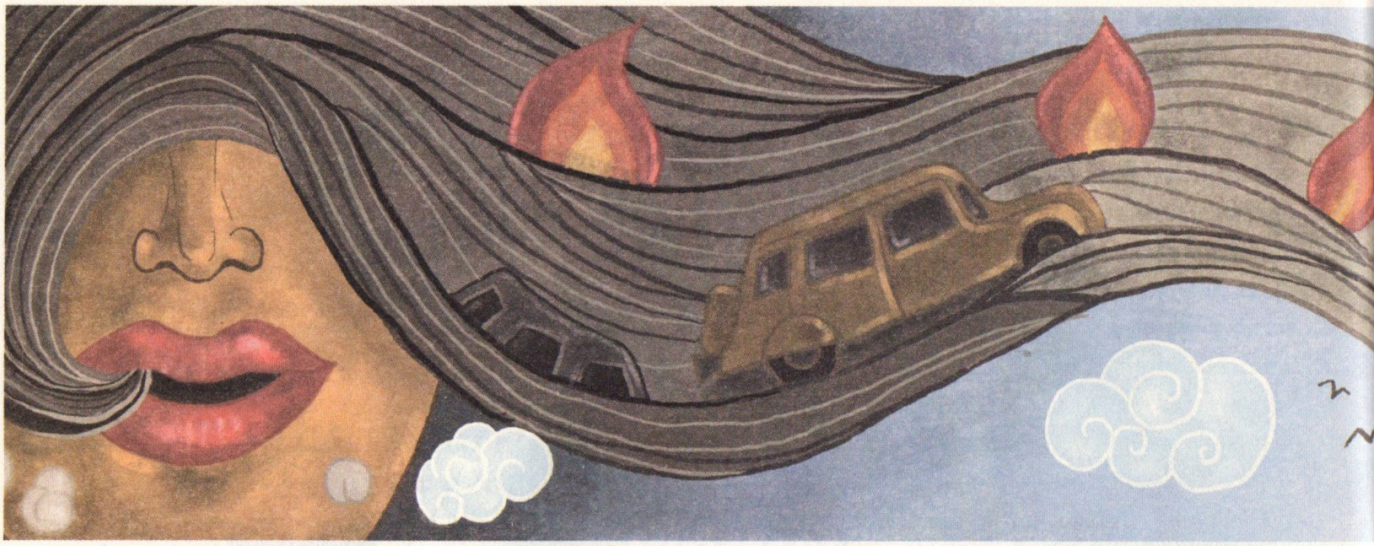
KAOS

Bazen her şeyin ortasında öylece durmak istiyorum. Akıp giden trafiğe karşı bir caddenin ortasında, içime batan tüm şeylerle gün doğumunda, daha önce hiç gitmediğim bir kafenin cam kenarında, mutluluğun, hüznün, bu hayata dair her ne varsa hepsinin karşısında öylece durmak istiyorum. Hiçbir şey düşünmeden, hiçbir şey söylemeden. Bir kez de susarak anlatmak istiyorum her şeyi. Masamda duran onlarca kitap, bildirim ışığı hangi karanlığı aydınlatır ki diye düşündüğüm telefonum, yana yana tükenen, sönen ve asla kokmayan kokulu mum. Aklımdan türlü düşünceler geçiyor ve yine bir girdaba gireceğimi fark ettiğim o an tavanıma bakıyorum. Kaçıncı kez bilmiyorum ama kalbimin ve aklımın yollarını ayırdığı günden beri, kafamı çevirip bakamadığım her şeye karşın bu tavana bakıyorum. Temizlemeli, diyorum. Boş bir gün bulup tümüyle temizlemeli bu tavanı. Hayali bir bulut gelip tersine bir yağmur yağdırsa da şu tavanım temizlense. Kendime gülüyorum ve o an kirpiklerimden yanaklarıma doğru bir ıslaklık hissediyorum. İşte o an kendimden kaçmak istiyorum sadece. Şu tavandan, bu odadan, yalanlardan, heveslerden, tek günlük mutluluklardan, her şeyden kaçmak istiyorum. Ama sonra kaçmak kurtulmak değildir diyorum. En iyisi burada durmak, her şeyin ortasında, bu tahammül edemediğim kaosun karşısında öylece yapayalnız ama tüm benliğimle durmak.

İnsan sevgisizlikten kaçar yahut çok sevdiğinden, yorulduğundan diyor şair. Kendime bakıyorum. Silmediğim, hâlâ izi kalan ne var şu kalbimde? Sırf izi kalmasın diye yaktığım, dumanıyla boğulduğum onlarca şeyden geriye ne kaldı içimde? Hiçliği görüyorum, koskoca bir boşluk, tenha bir sokak... Geriye hiçbir şey bırakmamış zaman. Ne bir yüz ne bir ses ne de bir söz. Fakat yaktığım onca şeye rağmen, ne zaman bir sevgi bulutuyla karşılaşsam, sırılsıklam olduğum ve iliklerime kadar üşüdüğüm günler geliyor aklıma. Ne zaman güzel bir şey bulsam, beklemek istemiyorum; hemen sarılmak, hemen kaybolmak istiyorum o şeyde. Ne zaman böyle hissetsem küçükken oyuncakçıda gördüğüm o devasa bebek evi geliyor aklıma. Hâlâ, keşke diyorum, keşke o gün onu alsaydı annem. Keşke o gün, hiç beklemek zorunda olmasaydım. Bir daha göremediğim o devasa bebek evi kim bilir şimdi hangi çöplükte, kimi mutlu etti ve sonra bir kenara atıldı. Belki de toprağa karışmış, yok olmuştur. Her gün gömdüğüm ve çürümeye bıraktığım umutlarım gibi, o da çürümeye yüz tutmuştur. Beklemek istemiyorum, beklersem geçecek, beklersem acı verecek diye korkuyorum. Hem valimizi boşaltıp yorgun kazaklarımı naftalin kokulu dolaba yerleştirmek hem de çok uzağa, daha da uzağa atmak istiyorum o valizi. Herkesin her şeyden kolayca sıkılabildiği bir dünyada, kimsenin hayatında veya hayalinde yer edinmek gelmiyor içimden. Ne zaman birisi bana "dokunma böyle kalsın" dese, dokunmak istiyorum ona. Çünkü ne zaman karşı koymadıysam insanlara, karşı koyamadıklarımdan eksildi içim. Söylenmemiş cümlelerim bir bir arttı hep. Ne söyleyen oldu ne dinleyen. Ama tüm bunlara rağmen geçip gidene, sonunu düşünmeden bugün için söylenmiş sözlere, oynanmış duygulara ve oynanamamış tüm devasa bebek evlerine karşı korudum içimde hâlâ kirlenmeden kalmış şeyleri. Vazgeçmem için gösterilen sebeplere karşı devam etmeyi böyle öğrendim ben. Tüm gücümün, içimdeki bu tutkunun, yola devam etme isteğimin ardında kırıklarım, düşüşlerim ve gitmek isteyişlerim vardı hep. Buz dağının görünmeyen yüzü gibi gizli ama saydamdım. Ben sevmeyi, sevgisizliğe sitem ede ede öğrendim. Anlam bulmaya çalışırken anlamsızlaştırdığım bu hayata karşı, bulamadığım her cevabı mutlaka kendi içimde bir yerlerde kaybettim. Cevapları ararken tüm evi dağıttım. Ama kapıyı çarpıp gitmek de kavgası verilen tüm günlere ihanet gibi geliyor insana. İşin ucunda umut var diye tüm bu kaosa karşı direniyorum hâlâ. Annemin dediği gibi: "Nasıl dağıttıysan öyle topla!"

Ömer Faruk Yaman

Baran Güzel

DARBE GİRİŞİMİ

Bir sürü ceset görüyorum. Yüzlerce kadın ve onlarca kız çocuğu kaldırımlarda minik tepeler oluşturmuş. Paramparça bedenlerinden sızan kan su olduklarından usulca akıp katılaşmış. Dizlerimin üzerine çöküyorum kustuktan sonra. Efraim başını avuçları arasına almış, hıçkıra hıçkıra ağlıyor. Çığlıklar, sirenler, megafonlardan çıkan tok erkek sesleri caddeyi dolduruyor. Feryat figan ağlayan adamlar ve oğlan çocukları telaşla birbirlerine bakıyor.

"Kalk," diyorum Efraim'e. Doğrulup tozlanan pantolonumu silkeliyorum.

Başını avuçlarından kaldırıyor. Ellerine tanımayan gözlerle bakıyor bir süre. Titreyen parmaklarını zihin gücüyle hizaya getirmeye çalışıyor sanki. Bilekleriyle oturduğu kaldırım taşından güç alarak kalkıyor robotik hareketlerle.

"Ayakkabılarına kan bulaşmış," diyor.

"Ha?"

"Nevin ne diye aramış?"

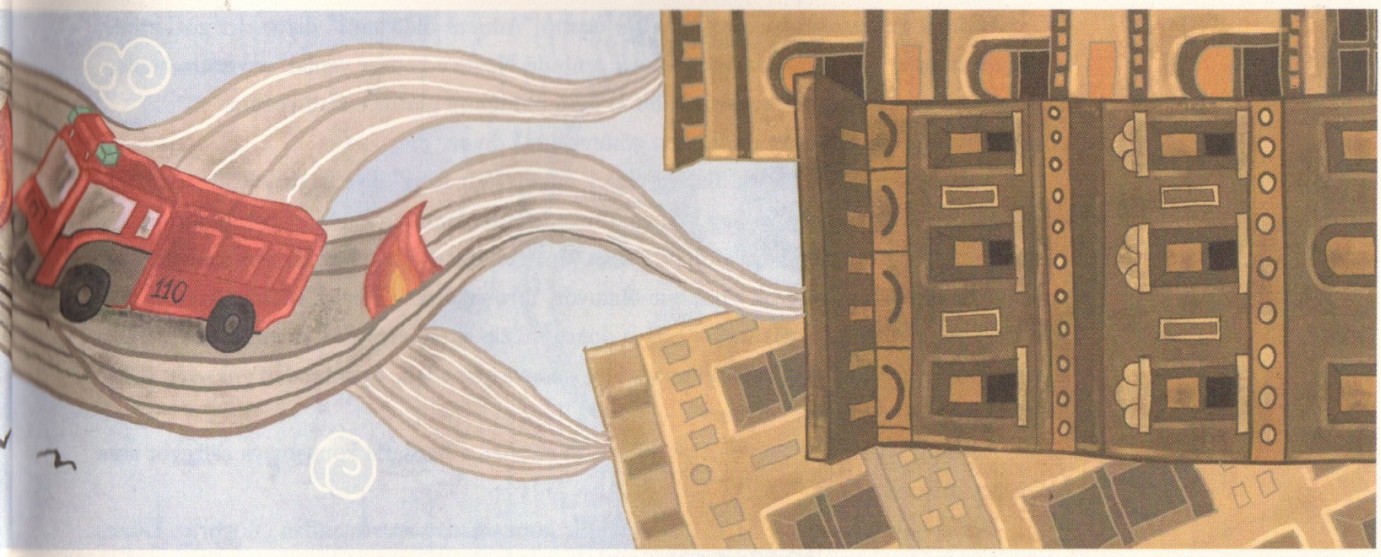
"Yukarıda gördüğümüz çocuk onunmuş, kurtarmamızı istiyor."

"Bir bu eksikti."

Yeniden öğürüp kusmaya çalışıyorum. Ağzıma mide asidinden başka bir şey gelmiyor. Bazı evlerden yükselen dumanlar gökyüzüne doğru nazlı nazlı salınıyor, uzakta başka yerlerden de dumanların yükseldiğini fark ediyorum. Bir itfaiye arabası birbirine girmiş arabaların arasında çaresizce bekliyor.

"Önce bir yemek yememiz lazım, açık yer bulabilir miyiz?" diyor Efraim.

Aldırış etmeden yürüyorum. Kendimi adayabileceğim bir amaca kavuşmuş olmanın huzuru var içimde şimdi. Nevin'i son bir kez göremeyeceğimi artık biliyorum. Onun saçlarını bir daha koklayamayacağımı, yumuşak yanaklarını ellerimin arasına alamayacağımı, kalın dudaklarını öpemeyeceğimi. Birbirimize sarıldığımız son anı düşünüyorum kaportasından dumanlar yükselen bir arabanın önünden geçerken. Neyse ki bir amacım var, diyorum kendi kendime. Bu amaca sıkıca tutunmalı, tüm varlığımla sarılmalıyım. Dünyanın sonu gelirken Nevin'den kalan son şeyi canım pahasına korumalıyım. Caddeyi arkada bırakıp sokağa girerken Efraim hızlı adımlarla yetişiyor bana. Bir cesedin ayağına takılıp düşüyor. Kaldırıyorum. Şimdi her şey o kadar hızlı ilerliyor ki, zamanın akışına yetişemiyormuş gibi hissediyorum kendimi. Sokak lambaları havanın birazdan kararmaya başlayacağını imlemek için sarı sarı yanıyor. Nevin'in eskiden yaşadığı apartmanın önünde duruyoruz. Sokakta çukur kazan adam

Ezgi Karaata

kadını gömmeyi başarmış. Şimdi etrafında başka cesetler de var ama onlara aldırış etmiyor. Parke taşlarını eski yerlerine dizmeye çalışıyor usulca. Göz göze geliyoruz. "Karım," diyor, "üç aylık hamileydi, dört yıldır çocuğumuz olmuyordu." Üzüldüğümü söylüyorum. Aslında hiçbir duygu hissetmiyorum ona karşı. Empati duygum çok yakın ilişkiler kurduğum insanlara karşı devreye girebiliyor sadece. Başkalarının acısını hiçbir zaman içselleştiremiyorum. Kimsenin acısını, sevincini paylaşamıyorum. Adam cebinden bir sigara çıkarıp yakıyor. "Öleceğini ikimiz de biliyorduk zaten," diyor. "Ama oğlumuzun doğmasını umuyorduk, bu kadar erken olmamalıydı." Adam sanki karısını değil de duygularını gömmüş. Ruhsuz bir ses tonuyla konuşuyor. Hava durumu hakkında bilgi veren bir spiker gibi çıkıyor sesi. "İsmim Muhsin bu arada," diyor. "Doktorum." Efraim'le ben isimlerimizi söylüyoruz. Memnun olduğumuzu belirtiyoruz. Efraim apartmanı gösteriyor bana.

"Ne yapacağız?" diyor.

"Gidip çocuğu alacağız," diyorum.

"Adam öylece verecek mi bize? Alın çocuğum sizin olsun mu diyecek?"

"Adamın ağzını burnunu kıracağız."

En son lisede kavga ettim. Yüzüm kanlar içinde kalmıştı. Karşımdaki ızbandut herife tek bir yumruk dahi atamamıştım. Burnumdan çıkan çıt sesini, sağ gözümün ateşler içinde kalmadan önce kapandığını hayal meyal hatırlıyorum.

"İkimiz de kavga etmeyi bilmiyoruz," diyor Efraim. Muhsin mimiksiz bir yüzle bize bakıyor o sırada.

"Gel," diyorum apartmana doğru yürürken. Bütün zillere basıyorum, biraz bekledikten sonra kapı açılıyor. Merdivenleri hızla çıkıyoruz, "Yavaş lan," diye bağırıyor Efraim. İkinci katta bir kapı açılıyor, yaşlıca bir adam. Önünden geçtiğimiz sırada korkuyla geriye çekiliyor. Nevin'in kapısını yumrukluyorum. Efraim tırnaklarını kemiriyor, alnındaki ter damlacıkları şıpır şıpır akıyor. Nevin'in kocası kapıyı hışımla açıyor. Sertçe karşımızda dikiliyor.

"Ne var lan, yine mi siz?" diyor.

"Nevin öldü," diyorum. "Bademi benim almamı istedi."

Durduğu yerde yalpalıyor. Kocaman açılan gözleri çirkin kahkahasının ardından parıl parıl parlıyor.

"Bela mısınız lan siz?" diyor. "Defolun gidin buradan elimden bir kaza çıkmadan."

"Bak kardeşim, zorluk çıkartma. Çok sarhoşsun, içeriden buram buram esrar kokusu geliyor," diyorum. Durgun bir göl gibi uslu uslu, sakin duran ses tellerim titremeye, dalgalanıp yükselmeye başlıyor. "Belli ki sen bu çocuğa bakabilecek bir adam değilsin."

Badem, babasının ardından kafasını uzatıp "Annem öldü mü?" diyor. İri gözlerinde, minik burnunda, kalın dudaklarında, esmer teninde Nevin'e benzer yanlar arıyorum hemen. Tıpkı annesi gibi dudağının kenarında bir et beni olduğunu görünce afallıyorum.

Efraim, "Ölmedi canım, seni ona götüreceğiz," diyor.

Ağlamaya başlıyor çocuk. Babası olacak adam, "Gir içeri," diye bağırıyor. Badem diretince suratına bir tokat atıyor. Şap sesi apartmanda yankılanırken kendimi tutamıyorum. Bir yumruk savuruyorum ama boşa gidiyor. Adam yana çekilince kolum havada asılı kalıyor. Burnuma yediğim darbeyi görecek zamanım olmuyor. Yere yığılırken Efraim adamın üzerine atlıyor. Burnuna yediği kafa yüzünden geriye doğru düşüp merdivenlerde yuvarlanıyor. "Şimdi siktirin gidin buradan," diye bağırıp kapıyı hınçla kapatıyor adam. Burnumdan yükselen sıcaklık yüzümün her yanına yayılıyor.

"Efraim iyi misin?" "Ahh," diye inliyor. Paramparça harflerle konuşmaya çalışıyor ama hiçbir şey anlamıyorum.

Bir savaştan çıkan iki yaralı asker gibi hiç konuşmadan apartmandan çıkıyoruz. Güneş iyiden iyiye batmış. Şimdi karardıkça kararan hava cesetlerin üzerini sessizce örtüyor. Sokak lambalarının ışığı katranlanmış kanların üstünde parıldıyor, çarpık çurpuk gölgeler oluşturarak turuncu bir ağıda dönüşüyor. Başıboş köpekler eski çağlardan gelen bir sesle uluyorlar köşe başlarında. Yol boyunca uzanan kadınların başlarında bekleyen erkekler Tanrı pause tuşuna basmış gibi donup kalmışlar. Kimse ağlayıp didinmiyor. Doktor olduğunu söyleyen adam bıraktığımız yerde kımıldamadan oturuyor. Kızı askerler tarafından öldürülen kadını hatırlıyorum. Savaşın bitmesini beklerken on gün boyunca kızını gömememiş, onu buzdolabında saklamıştı. "Bu insanların bir an önce gömülmesi lazım," diyorum, büyük bir sırrı açıklar gibi sessizce. Burnumdan sızan kanı elimin tersiyle silip bir sigara yakıyorum. Efraim'e de uzatıyorum bir tane. Alıyor ama yakmıyor.

"Cesetler gömülmezse korkunç bir hastalık yayılacak," diyor Muhsin korkuyla.

"Az önce haberlerde izledim, sabahtan beri 3 milyardan fazla kadın intihar etmiş."

"Sağ kalan kadın yok mu?" diyorum.

"Sağ kalan kadınların bilmem ne merkezine bildirilmesi gerekiyormuş, ama henüz herhangi bir bildirim olmamış."

"Nasıl gömeceğiz bu kadar kadını?" diye soruyor Efraim.

"Bilmiyorum," diyor Muhsin.

"Ama çok geçmeden büyük bir salgın başlar hepimiz telef oluruz."

Yaşam denen şeyin birileri tarafından hâlâ değerli olması beni şaşırtıyor. Muhsin birkaç saat önce karısını ve doğmamış çocuğunu kaybetti ama ölmekten korkuyor. Yaşama sıkıca tutunmaya çalışıyor. Belki yarın sabah uyandığında hiçbir şey olmamış gibi çay demleyecek. Dolaptan kahvaltı kaplarını çıkarıp masanın üzerine dizecek, yumurta pişirecek, iştahla yiyecek. Yuh ulan yuh, diyorum kendi kendime, yumurta pişirme bari.

"Sizi kim dövdü böyle?" diyor bir sürü sessiz kaldıktan sonra.

Sorusu burnumu sızlatıyor. Unuttuğum ağrı tekrar yüzümün ortasına oturup bağdaş kuruyor. Olanları bezgin anlatıyorum. Tek kelime cevap vermiyor. Sigara üstüne sigara içiyoruz kanın konusunu bastırmak için. Hava iyiden iyiye kararıyor. Ambulans ve itfaiye sirenleri yorgun düşüp susuyor. Evlerden yükselen dumanlar karanlıkta koyu lekeler bırakarak yükseliyor.

"Şimdi ne yapacağız?" diyor Efraim. "Herif bizi biçti, çocuğu hayatta alamayız."

"Bekleyeceğiz," diyorum. "Badem'i o piçe bırakmam."

Bütün camilerden aynı anda sala sesleri yükseliyor. Ara verilmeden sabaha kadar tekrar ediyor salalar. Tanrı'nın darbe girişimi diyanet işleri tarafından böyle engellenmeye çalışılıyor demek.

Abdullah Sarışen

Deniz Barut

SELAM

Selam, düşünüp de söyleyemeyenler, söyleyip de duyuramayanlar, duyup da anlamayanlar, anlayıp da anlamazdan gelenler. "İnşallah canım, hayırlısı"cılar, empati isteyip empatik olamayanlar. Çiçeği çok sevip evdeki vazoya tıkıştıranlar. Kalın kitapları okurken sıkılanlar. Masadaki hesabı sekize bölenler. Mezarlıkta hışırdayan okaliptüs ağaçlarının huzur veren sesi, kızgın zeytinyağında öldürdüğün sarımsağın can alıcı kokusu...

Hassas yanını bulup karşısındakinin çekinmeden sömürenler, çok iyi "sömürmeyen" süsü verenler.

Herkes asma dalındaki üzümü yerken incecik filizinin tadına bakanlar. Kendi yavrusunu sakınıp başkalarınınkini görmezden gelenler.

Haklı olduğu hâlde özür dileyenler, buna mecbur bırakanlar. Geceleri uyuyamayanlar, sabahları kalkamayanlar, her şeye rağmen horul horul uyuyanlar... Her daim gülümseyenler. "Merhaba desene teyzene," diyenler, "Ama sen söyletince ben söylemiş olmuyorum," diye düşünenler.

Bir köşeye saklayıp yüreğinde hissettiklerini çıkarmaya korkanlar, çıkarınca kullanılacak sananlar. zKorkuyla yaşayıp anı kaçıranlar. Herkesi kötü kendini iyi sananlar, kötü sanmanın kötülük olduğunu fark edemeyenler. Aslında yalnızca kendinin yapması gerekeni başkasından beklediğini bilmeyenler.

Beş sene sonrasının yaz tatilini planladığı için içi huzur dolanlar, yarın ne yapacağını bilmeyenler. Her şeyi bilenler, bilip de asla paylaşmayanlar. Lafta sınavı geçip icraatta evde kalanlar, "Sorun değil dert etme," diyenler.

Sahici gülen, içten dinleyen, göz göze gelmekten korkmayanlar, başkasının dertlerini dinler gibi yaparken "iyi ki bende yok," diye düşünenler. Herkesle iyi geçinmenin başarı olduğunu sananlar, sevmediğini cesurca belli edenler. Yalan söylemeyi zekâlarıyla eş tutanlar, yalanına kendini inandıranlar.

"Ben her zaman buradayım, susmaya da varım," diyenler. Başkasının rotasına kapılıp gidenler, kendi yolunun kılavuzu olanlar, kaçarken bulunmak isteyenler... Hiçbir zaman hiçbir şeyi fark etmeyenler, tesadüflere inananlar. Sevmeyi sevenler, tüm kalbimle diliyorum ile başlayıp canım diye bitirenler, dostlar.

Su gibi akıp geçen seyircisi olduğumuz zaman, yedi milyar insandan her biri...

Varız, aynı zaman diliminde, aynı havayı soluyoruz.

Ne mutlu ve ne üzücü.

Sudenur Gültekin

Nazlı Başaran

SOKAK AĞZI

Ben dünyayı yeşil görsem sana derim ki;
"Sevdiğim bu dünya yeşil görmüyor musun?"
Sen başını kaldırır ve bakarsın
"Sevgilim, bulutlar ne biçim de yeşil!"
Ortası kırık beyaz bir gençliktir şimdi akşamlar
İnanır mısın yine de bir hamak huzuru çökmüş üzerimize
hamak huzuru bu başıboş serseriliği temsil eder.
Öyle bir uzatmışım ki göğsümü göğsüne
nefesini keser
ama senin gıkın çıkmaz
çünkü iyiler hep böyle gülümser.
İyi demişken, bu şarap iyidir.
Bu adam iyidir.
Bu kadın kimdir?
Bu insanlar diri midir?
"Taşlık yerde denize girilmez!"
Üzümden hallice bir keder
dalga sesi gibi mırıldanan şu sinekler
koca bir yaz, sonbahara dönüyor
Sevdiğim, bu kasabanın ışıkları akşam dokuzda söner.
Dizinin dibinde kök saldı ağacım
dalını koparanın yüzüne bir tokat,
zeytin dalını saçıma takmıştın
bak yine kafamda türlü türlü katarsisler.
Kafanı hafif sağa çevir,
su atıyorlar yangınıma
ben bu şarkıyı daha önce bir yerde duymuştum
ama senin sesin hepsinden güzel.
Arkası yarın hikâyeleri
tam dokuz seneyi geçti.
O zamanlar köyde bir radyo vardı
teyzem oradan biliyor o şiiri.
Söndürdüler sanıyorlar
aklımın içini
kim bilebilir ki bir insanın
bir insana, bir mevsimlik de olsa
bir kereye mahsus sevgisini?
Ah bu şiddetli yağmur
kıvrılarak aramıza giriyor.
Kapı pencere açık kalsın
gönül rayına, sen yanıma,
bu sözler yoluna,
eminim bir yerlerde işler yoluna giriyor.
-yaz bitti.

KAFKADÜKKÂN

KAFKAOKUR dergisi ürünlerine

www.kafkadukkan.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

Her Şey
Nasıl Oldu
Irena Dousková

"Pazartesi sabahı Zákopy'den ayrılırken büyükbabam her zamanki gibi bizi yolcu etti ve her zamanki gibi ağladı. Neden böyle yapıyor bilmiyorum, bir haftaya kadar döneceğimizi biliyor oysa ki. Büyükbabam herhangi bir şey için gözyaşlarına boğulabiliyor ve bu beni sinirlendiriyor çünkü onun gözyaşlarını gördüğümde ben de ağlamaya başlıyorum. Büyükbabamdan başka hiçbir yetişkin adamın ağladığını henüz görmedim. Rezillikten sayılıyor mu gerçekten bilmiyorum. Ben olsam birileri güler diye utanır ve korkardım. Bana bir şey olduğu zaman, hiçbir sorun yokmuş gibi, tıpkı Bay S. Gururdu gibi yani Pepa'nın bana olmamı söylediği gibi güçlü davranıyorum."

"Sık sık Bay S. Gururdu da acaba bir komünist mi diye merak ediyorum. Hakkında hep şiir dinletisi düzenlendiğine göre belki de öyleydi. Eğer öyleyse çok yazık olur, feci derecede hoş biri olduğunu düşünüyorum çünkü. Ve henüz S.Gururdu'nun gerçekte kim olduğunu bilmiyorum, okulda onunla ilgili hiçbir şey öğrenmedik. Winnetou gibi cesur bir Kızılderili olabilir, buna kanaat getirdim. 'Ve S. Gururdu direndi ve yalan sözlerle ağzını ya da yüreğini lekelemedi.' Ne de olsa böyle laflar büsbütün Kızılderili. Muhtemelen Julius Fučík ya da Maruška Kudeříková gibi biriydi ama ne fark ederdi ki. Kesinlikle bir kahramandı o."

Genç kahramanım Helena Součková'nın hikâyesi siyasi hicivden ya da geçtiğimiz yüzyılın son yarısının panoramik bir incelemesinden çok, basit gündelik hayatlarımıza dair her şeyin bir yansıması. Hoşunuza gitse de gitmese de bütün eğlenceleri ve dertleriyle çocuklar, tümüyle anlamalarının pek de beklenmediği yetişkin davranışlarının iyi ve kötü etkisi altındadırlar. Öte yandan, etraflarında olan biteni çevrelerindeki yetişkinlerin tahmin edebileceğinden ya da kabul etmeye istekli olabileceğinden çok daha isabetli olarak algılayabilir ve teşhis edebilirler.

Düşüncem şuydu ki, kasvetli 1970'ler dönemindeki (çekoslovakya) bir çocuğun dünya algısıyla yetişkinlerinki arasında gerçekleşen bir yüzleşme, hepimizi söylemek isteyebileceğimizden çok daha fazla etkilemiş bir dönemin bütünüyle olağan bir portresinden çok, trajikomik halini bir yazar olarak sunmama fırsat verebilirdi.

Irena Dousková

cumartesi
KİTAPLIĞI

Büyük Ekim Devrimi yıldönümü,
yakılarak öldürülen Jan Hus,
cesur bir Kızılderili olması muhtemel Bay S. Gururdu,
işini kaybeden tiyatrocular,
pencereden atlayan kadın,
öldürülen büyükanne ve daha fazlası...

www.cumartesikitapligi.com

cumartesikitap cumartesikitapligi

DÜNYA EDEBİYAT ATLASI - ÇEK CUMHURİYETİ

Zülal Öztürk